

АБДУНАБИ БОЙҚЎЗИЕВ

ЖУДОЛИҒ ДАШТИ

(Шеърлар, гостон)

«ШАРҚ» НАШРИЁТ-МАТБАА
АКЦИЯДОРЛИК КОМПАНИЯСИ
БОШ ТАҲРИРИЯТИ
ТОШКЕНТ — 2006

Масъул муҳаррир
УЛУҒБЕК РАҲИМОВ

Бойқўзиёв Абдунаби

Жудолиғ дашти: Шеърлар, дoston. — Т.: «Шарқ»,
2006. — 160 б.

ББК. 84(5У)6.

© «Шарқ» нашриёт-матбаа акциядорлик
компанияси Бош тахририяти, 2006.

БИРИНЧИ ФАСЛ

Анджоним - андажоним

Қимқи соғинибди, бахти бор бўлсин,
Икки жавониби барқарор бўлсин.
Интизор оҳини уйдан қувганлар
Қўласи Интизорга интизор бўлсин.

ШЕЪР АЗОБ, ШЕЪР БАХТ

Дўстим, буюк шоир Муҳаммад Юсуф: «Шеър шоир қонидан бинога келади. Шундан бўлса керак ҳар гал ёзиб тугатгач, сулайиб қоламан,» — дер эди, раҳматлик.

Дарҳақиқат, шеър ижодкор қалбининг мислсиз азоблари эвазига дунёга келадиган илоҳий неъмат. Бироқ яратилган неъматлар ҳар қанча илоҳий бўлмасин, барчага бирдай хуш келавермаслиги ҳам бор гап.

Ана шу андиша бизни рисола чоп этиш ниятидан тийиб юрган кезларда (ўтган асрнинг саксонинчи йиллари) кўлёмамизни олиб кетиб, номимиздан нашриёт директори Эркин Воҳидов номига ариза ёзиб, биринчи шеърый тўпламимизни чоп эттирган ҳам Муҳаммаджон бўлган эди. Шундан буён кўп сувлар оқиб, меҳрибон, азиз дўстим ўтиб ҳам кетди.

Шеър ёзаяпсанми, деб суриштирадиган, ёзсанг ўқийдиган, олиб кетиб чоп эттирадиган дўст қани энди, дея хомуш тортиб юрган кезларимизда, сизни «Шарқ» нашриётидан сўрашайпти, деган хабарни эшитиб кўнглимиз тоғдай кўтарилди. Шеърни ким ҳам ўқирди, дея туғишганларимиз ноумид бўлиб турган шундай замонда, нашриёт раҳбариятининг бу йўқлови инсонларда яхшилик қилиш ҳисси ҳеч қачон ўлмаслигига умидимизни мустаҳкамлади.

Ушбу китобнинг чоп этилишида маънавий жиҳатдан рағбатлантириб турган ака-укаларимга, амалий-иқтисодий кўллаб-қувватлаган «Шарқ» нашриёти таҳририяти жамоасига ўз миннатдорчилигимни изҳор қиламан.

Шеърни дунёга келтириб сулайиб қолган ижодкор ўз асари бўй-басти, жамолини кўриб қайта жонланади. Уни кимлардир ўқиётганини, баҳра олаётганини ҳис қилиш — бу энди бахтдир.

Бизни ҳам ана шундай бахтли лаҳзалардан бенасиб қилма, Танграм!

Муаллиф.

СЕН ЙЎФИНГДА

Бизнинг кўча соғинди сени,
Дов-дарахтлар кетди ичкиб.
Кўтаролмай ҳижрон юкини,
Симёғочлар қолдилар чўкиб.

Йўлинг пойлаб қушлар сайради,
Тентиради сойлар телбавор.
Лойлар кечиб баҳор ойлари,
Йиғлаб ўтди сенга интизор.

Эҳ, мени қўй,
Қўябер мени,
Ичикмадим дарахтлар каби.
Симёғочдай чўка билмадим,
Сайролмадим қушлар сингари.
Лойлар кечиб баҳор фаслидай
Хун-хун йиғлаб ўта билмадим.

Менми?

Мен... эҳ, қўябер мени...
Кўчалар ҳам соғинди сени.

1994.

МЕН ТУФИЛГАН ЮРТ

Тешикмозор — ўзбеки қишлоқ,
У ерда ҳам пахтадир борлиқ.
Фуқароси беармон ишлаб,
Армон билан чиқарар ҳордиқ.

Тонг бунда ҳам отади эрта,
Тун ҳузур не билмай ўтади.
Пайкалнинг у боши уйғонса,
Этагини уйқу элтади.

Кундузлари шундай узунки,
Ярим йўлда ҳорийди қуёш.
Аламзада офтоб забтига
Фақат қизлар беради бардош.

Касалмаңд қул томирларидай
Қорадарё боради қуриб,
Нима қилай,
Тўрткўларик... ай-й...
Тушларимга кирса айқириб.

Тугён урар дилда иштибоҳ,
Бахт бунчалар бўлмаса оний.
Бу ердан ҳам ҳақиқат йироқ,
Бу ерда ҳам мустарлик ғаний.

Бироқ элим шундай қобил¹ки,
Кулфатин ҳам айтар кулдириб.
Демак, демак боқийдир кулги,
Аскияни бўлмас ўлдириб.

Биров келса уйингиз сўраб,
Таомил шу — беради овоз.
Фақат етти маҳалла узра
Лақабингиз қилади оғоз.

¹ Қобил — чидамли.

Бизга чин, сизга муболаға,
Кимдир ўлса, очилса аза.
Марҳум исми қолиб бир ёқда
Лақабига ўқир жаноза.

Ана шундай бизларнинг қишлоқ,
Яшамоқни обдон билади.
Кулги билан йиғлайди, кўпроқ
Йиғлаб туриб кулги қилади.

ЁШЛИГИМ

Бир ҳасрат бор мунглиғ кўзингда,
Бир ҳасрат-ки, жонни ўртарлик.
Бир буюк ғофилот туйиб ўзимда
Ёнодир бу вужуд, ёнодир борлиқ.

Энди сен қайтмайсан, йўлимиз айро,
Кўзларинг мунгранур кето-кетгунча.
Ёшлигим, ёшлигим, о дили вайрон...
Сен-да ўткинчи-ё мен-да ўткинчи.

Эҳ-ҳай-й, балоларга қилдим гирифтор,
Шаъну шавкатларга сени совурдим.
Гарчанд ёзғирмайсан ва на гинанг бор,
Ўзимни кўзингда гуноҳкор кўрдим.

Бир ҳасрат бор қарочиғингда,
Не бало қисмат бу. Орқага йўл йўқ.
Олдинда ғофилот, сарсон кезингай,
Қайтар йўллар вайрон, кўприклар бузуқ...

Хайр, о-о-о ёшлигим,
...видо-о-о ёшлигим...

2004.

КУЙГАНЁР

Қорадарё буйларида
Кишнайти Қорабайир,
Чавандозим қайтибди мен
Йўллариға чиқайин.

Қирқ йилки бу ўлан қизлар
Лабларидан тушмайди,
Қирқ йилки бу ўлан етим,
О, мард йигит, билсайдинг.

Қайлардасан,
 ботир ўғлон,
Қайлардасан, нидо бер?
«Куйганёр»да чимилдиқни
Қирқ кунликсиз йиғмайди.

Қайлардасан,
 ботир ўғлон,
Қайлардасан, нидо бер?
Қирқ йилдирки, бева аёл
Бўзлаб-бўзлаб йиғлайди.

Қора тулпор жиловдори,
Куйган ёрни куйдирма.
Бўлмаган у биров ёри,
Бари ёлғон, уйдирма.

Ўзгаларни суймади у,
Ўзгаға ҳам суйдирма.
Қайлардасан, ботир ўғлон
Қайлардасан, елгин — ҳе-й?

Қорадарё буйларида
Кишнайти Қорабайир.
Чавандозим, қайтдингми-я
Йўлларингта чиқайин.

Қирқ йилки бу ўлан қизлар
Лабларидан тушмайди.
Қирқ йилки бу ўлан етим,
О, мард йигит, билсайдинг...

1985.

СОҒИНЧ

Чиқиб кетдим бир кун қишлоқдан,
Орзулардан юрагим тошиб,
Ўша оқшом поезд ортидан
Болалигим қолди адашиб.

Қолди унда барча-барчаси:
Тутзор чети,
Оҳу кўз булоқ,
Қорамағиз қизлар яласин
Энди мумкин фақат қўмсамоқ.

Қолиб кетди қирлар, қўралар,
Бўғотларда очилган лола.
Тоққа кўчган чўпон қизининг
Изларидан бўзлаган бола.

Ялпиз бўйин симириб сармаст,
Телбаланиб оқувчи анҳор.
Жонободлик сулувардек ноз —
Карашмали, ҳаёли баҳор.

Турфа экан, тақдирлар асли,
Инсонлар ҳам қушдай беқўним.
Ўтиб борар йигитлик фасли,
Топгандайман шаҳардан қўним.

Қишлоқ хаёллари...
Дил пора,

Бир ҳис ўртар гоҳида жонни.
Осмонулар бинолар аро
Соғиниб яшайман Ўзбекистонни.

1977.

ЯККАЧИНОР

Беш асрки қишлоғим фахри
Яккачинор,
Туш кўрдим сени.
Нигоҳингда қотган қаҳрми,
Ё дардингми, улуғлик сеҳринг?

Ўша дамлар ёдимда ҳамон,
Бир томонда ғовур, оломон.
Галифе шим,
Бароққош раис
Чиранади, «Ер керак, ер! Кес!»

Қулаб тушди бирдан улкан шох,
Шум қадамнинг касри, заволи.
Қарғишларга тўлди ҳаммаёқ,
Титраб кетди чоллар соқоли.

Кампирларнинг кипригида нам:
«Кўкармагин ило-илоҳа,
Бутоқларда ўнлаб полапон
Қанот қоқмай хазон бўлди-я!»

Бибихоним мадрасасидан,
Ўч олгани каби Жаҳонгир,
Хонободнинг яшил қасридан
Қулаб тушди гўё беш аср.

Ерда ётган шох эмас, йўқ, йўқ,
Ерда ётган қишлоқ гурури.

Юрт бошини хам қилолмас ўқ,
Ҳам қилади раҳбар нонкўри.

Беш асрки қишлоғим фаҳри
Мажруҳ чинор, туш кўрдим сени.
Нигоҳингда қотган қаҳрми
Ё қалбингнинг маҳзуний сеҳри?

Тушимда сен эмишсан инсон,
Сўрармишсан боқиб кўзимга.
Мағрурмисан, айт-чи сен, ўғлон,
Мағрурманми, мен ҳам наздингда?!

1979.

ТЎРҒАЙ

Чўлпонга

Сен
Қуёшни севардинг,
Тўрғай,
Ҳаёт лаззатидан ортиқроқ,
Сен
Тонгни севардинг,
Ҳайиқмай
Парвоз этдинг
Юксак ва қувноқ.
Нурга ташна эди
Кўзларинг,
Отиндинг жаҳд билан зиёга,
Уфқлардан сўқмоқ изладинг,
Бўзладинг,
Бўзладинг,
Кўм-кўк ҳавода,
Парчаланиб кетди
орзулар — сароб.

Ногаҳон қуладинг
Қоялар аро,
Совуқ харсангларни

Сийпалаб, ёғду
Дилгир, энтикади
мотамсаро.
Тўрғайжон, сен ўлдинг
Қуёшни ичиб,
Қора қарғаларнинг
Кўнглини хушлаб.
Энди қўшиқларинг
Борадир учиб,
Бургутларни
Курашга бошлаб

1973.

АРМОНИМ ЙЎҚ

Ўлсам энди йўқ армоним,
Уч ўфил, бир қизим бор.
Бир-биридан бийрон ва шўх,
Тўрт жуфт қора кўзим бор.

Ўзбекистон тупроғида
Қолар қатор изларим.
Тобутимнинг тепасида
Гирён-гирён бўзларим.

Камтаргина кулбамизда,
Ўчмагай чироғимиз.
Ватан учун жони фидо
Муқанна ва Широғимиз...

Энди ўлсам йўқ армоним,
Дастурхонда тузим бор.

Давронлардан-давронларга,
Ўтар ўзбек сўзим бор.

1982.

ЮРТДОШЛАР

Ҳамқишлоғим Исмоил Халиловга

Мен сизни ўйласам бир дард
Эниб келаверар юракка.
Қалб титрайди, бироқ хотиралардан
Қутулолмайман, Исмоил ака.

Сиз улғайган қишлоқлар оти
Гарчи айтилса-да Мойгир, Жонобод.
Нечундир мойсизроқ пишиб овқати
Дастурхони андак эди нообод.

Тунлари ёп-ёруғ Тошкент бағрини
Ёруғ хаёлларда сайр этганда Сиз.
Эгатларда тунаб қолса ҳасратларини
Қудуқларга айтар эди оталаримиз.

Камхарж, юпқа эди мардумнинг қўли,
Колхоз гарданида катта эди қарз.
Пулдорлар шаҳарга тушса ҳам йўли
Четлаб ўтишарди сиздан, ҳа, биров...

Улар қайдан билсин шаҳарнинг ҳатто
Пулсизга кундузи қаро бўлишин.
Порасиз энг буюк ғояларинг ҳам
Бир пулга арзимас сароб бўлишин.

Кимдир ёрлақади,
Тақдир қўлади,
Кулди сизга омад — тасодиф...

Балки ўксик дилнинг илтижолари
Домлалар қалбига мурувват солиб...

Ҳар қалай талаба бўлдингиз,
Не сир — бошингизга қўнди тахти Ҳумоюн.
Бироқ тирикчилик...

Подшо ҳам ахир
Недир емоғи шарт ўлмаслик учун.

Айтинг,
Нима қилсин, шўрлик талаба,
Чўнтаги қорнидай турса қилвираб.
«Юртдошлар» шаҳарга тушса ҳам йўли
Улар сиздан,
Сиз улардан ўтдингиз четлаб.

Шукрки, меҳнатдек дўсти содиқ бор,
Топинсанг ҳар нечук мушкулинг кушод.
Ки заҳмат бобида қолмади хумор,
Кас, нокас кўнглини тенг қилдингиз шод.

Бир замон қишлоқда қўлди дув-дув гап:
«Ўқиб одам бўпти фалончи». «Ҳатто
Уйланиб, жой қипти». «Турайлик йўқлаб».
«Келиб кўрмай кетсак, ахир, уят-а!»

Бугун умрингизнинг йўллари обод,
Бугун ҳаётингиз мазмунга ёрдир.
Энди соғинади сизни Жонобод,
Энди ҳавас билан йўқлайди Мойгир.

1983.

ҲАЁТХОН

*Мирзакалон Исмоиловнинг «Фарғона тонг
отгунча» романидаги Ҳаётхон сиймосига
чизгилар*

Сенинг тимсолингда севги яратдим,
Севгингдан нурланди ўтмиш кунларим.
Васли ҳижронингда қоврилдим, ёндим,
Бир зум хаёлимдан кетмадинг нари.

Севгингдан нурланди ўтмиш кунларим,
Бу нурдан қамашди қалблар, нигоҳлар.
Ийманиб отдилар Тошкент тонглари,
Ийманиб очилди гуллар, гиёҳлар.

Тунлар ухламадим, қоврилдим, ёндим,
Қўриқлаб Фосихдан, Мамарайимдан.
Неча бор китобни қўлимга олдим,
Варақлаб хабарлар олдим ҳолингдан.

Бир зум кўз ўнгимдан кетмадинг нари,
Гарчи Андижонда тонг отди нажиб,
Лекин ёришмади сенинг тунларинг
Менинг тунларимга кетди улашиб.

Сенинг тимсолингда севги яратдим,
Рад этиб порлаган жами юдузни.
Ўзимни ҳижроннинг қаърига олдим,
Севиб китобдаги қаҳрамон қизни.

Сенинг тимсолингда севги яратдим...

1990.

МАКТУБ

Қўлларимни чўздим,
Хаёл ойнаси
Сенинг жамолингни бахш этди менга.
Оқилам, тилагил, хаёл ўлмасин,
Умрлар қўшилсин унинг умрига.

Йўллари оқ бўлсин,
Йўллари равон,
Дийдор манзиллари турсинлар чорлаб.
Сен деб софинчларим йилдирим, гирён
Чопганда қирларга қўнмасин сароб.

Оқилам, тилагил,
Хаёл ўлмасин.
Етишсин наинки бўлса муроди.
Мендек адашмасин, айро тушмасин
Ҳижронда қолмасин ёри, зурёди.

Қўлларимни чўздим...
Хаёл тулпори
Мени олиб учди кўкнинг тоқига.
Кошки, воқиф бўлсанг бундан дилдорим,
Кошки, қўлларингни чўзсанг гоҳида...

Санкт-Петербург
1989.

КУТОЛМАДИНГ-А...

Мени кутгил ва мен қайтарман...

Константин Симонов

I

Икки йил аскарлик
Лочин қанотин
Икки бор силкитиб

Ўтганидек тез,
Ашуржон эна¹нинг
Инжа ҳасрати,
Тугамай қишлоққа
Кириб келдик биз.
Дастурхонга тўқди
Онам борини,
Кимдир куй келтирди
Ва кимдир шароб.
Бобом қуриб кетган
Пастак эшиқдан
Дўстлар кириб келди
Тошиб, шарқираб.
Бечора синглимнинг
Ёшли кўзидан
Сен ҳам кириб келдинг,
Муздай изтироб...

II

Кеча
Чоллар кўмиб қайтишди,
Ашуржон энани —
Қирқ йиллик бевани
Барча жаннати деб йиғлашди.
Қирқ йилдирки, кутарди дарак:
Уч ўғли ва эрин баравар
Уруш ютган эди шўрликнинг.
Бўзлай-бўзлай сўздан,
Йиғлай-йиғлай кўздан,
Илина-илина туздан
Қолган эди, дедилар, шўрликни.
Қирқ йил кутди.
Ёрини,
Ўғилларини,

¹ Ашуржон эна эри ва ўғилларини йигирма беш йил оёқда, ўн беш йил тушақда кутиб, салкам тўқсон ёшида вафот қилди.

Илина-илина
Орини,
Жонини,
Сўнгги мадорини,
Бўғзидаги ҳаволарини...

III

Сен-чи, бахтлигинам,
Қутолмадинг-а, икки йилгина!

ДИЛИМ ЛИМ ДАРД

*Шоир дўстим Муҳаммад Юсуфнинг
ёзолмаган шеъри*

Шодлан, қувон бугун, Азобим,
Яйра, кўксимдаги Изтироб.
Сени ҳам шишадан қутқариб
Жигаримга қуйволдим, Гулоб.

Булут қўй, тўсма, тўрсайма,
Қуёшлик ишим ҳам қолмади.
Сенинг ишинг ниш урмоқ, ғаюр,
Шоир қалби — қирмиз олмадир.

Дилим — лим дард,
Айтолмасман, оҳ...
Қалбдан ўзга йўқдир паноҳим
Раҳмонда халқ, шайтоним шуҳрат,
Осмон олис, етмайди оҳим.

Икки қизим — икки томчи ёш.
Уларни ҳеч кўзим қиймайди.
Жоним... Икки ўртада талош,
Уйда, ишда, йўлда... Қийналдим!

Бу бошни — ҳаҳ... тошга ураман,
Бағрим юлиб отаман, озор...

Қирларни руҳимга қораман
Ва дунё бўлади лолазор.

Бас, энди бас. Кетаман. Кетдим.
Рози бўлинг, дўстлар, ёронлар.
Армонми? Йўқ! Муродга етдим,
Мингтепани билмаган ким бор?..

Шоддан, қувон, бугун Азобим,
Яйра, кўксимдаги Изтироб.
Андижонда яйрайди хобим,
Марҳаматда ётмоқ ҳам савоб!..

2002.

ҚУМРИ

Тўлғоқ кутар сарвқад дарахт,
Авайлаб офироёқ новдаларини.
Бўғотда бир қумри қилар муножот
Тақдирнинг тўзимсиз савдоларини.
Қумрим, қуврашингдан айланай ўзим,
Жуфтинг бевафоми, нетай, юлдузим?!

Сувратинг момонинг сўзидай момиқ,
Энамни эслатар тусинг, қушгинам.
Боқшинг бувимдай соддадил, ёниқ,
Не чоғли бегидр, не чоғ хушгина.
Қумрим, қуврашингдан айланай ўзим,
Жуфтинг жафо қилса, нетай, қундузим?!

Бунча оққўнгилсан,
Бунчалар лаққи?!
Билмадим кимларга ўхшатай, қўйчи...
Ўзбекмасмисан-ей, Худо ҳаққи
Бегинг ҳайдаса ҳам кетмасанг учиб!..
Мунглиғ мунграшингдан айланай ўзим,
Қумрим, тақдирингга бойланай ўзим.

Яна насиб бўлди баҳорнинг васли,
Бокира новдалар кўз ёрди бир-бир.
Яйра... фурбатларга юкинмоқ басдир,
Сен бахтли бўлмоққа аҳд қил,
йўқ, қасд қил.

Қумрим,
Қуврашингдан айланай ўзим,

Жуфтингдан ажрасанг... уйланай ўзим.

1998.

СИЗ

Болалик ёшликка сиғмаган армон,
Ёшлигим — бошкентга сиғмаган армон.
Бугун армонларнинг сўроғидамиз,
Киноларда ўйлагандай ўйлайдиган қиз.

Шарқираб сувлар оқди, умрлар оқди,
Шошда қарорим йўқ, Анжон йироқдир.
Қирқ бешга ҳам кирдик, қайда у гулюз,
Киноларда куйлагандай куйлайдиган қиз.

Кўнгил экан, кўнгилларда кўрдим ўзимни,
Кўнгил экан, кўнгилларга кўмдим ўзимни.
Армон бўлиб қолишингиз қайдин билибмиз,
Киноларда йиғлагандай йиғлайдиган қиз.

Тошкент боғларида баҳор сарғайди,
Боғларга ютоқиб анҳор сарғайди.
Сизни деб бир умр сарғайсак-да биз,
Қайрилиб қўймайсиз, билмайсиз эсиз...
Киноларда суйганлардай, суймайдиган қиз.

Турналар учди, кетди. Қайтарми? Гумон!
Яна видоларин айтарми? Гумон!

Бошга қиров қўнди — дийдираган куз,
Киноларда йиғлагандай йиғлайдиган қиз,
Сиз ҳамон ўшасиз, ўша — ўшасиз...

2000.

ОНАЖОН

Тошлар таскин берар тоғлар ғамига,
Томчи ёш таскиндир кўзлар намига.
Ғамларинг таскиндир ғамлар ғамига,
Бир тошча бўлмаган болангман Она!

Уйни меҳмон босса сўзинг қувнайди,
Ўчоқда қозонинг — тузинг қувнайди.
Қизим гина қилса кўзинг қувнайди,
Қизимча бўлмаган, болангман Она!

Эртақ айтиб, эрка шоир бўл, дединг,
Эр йигитсан, элга доир бўл, дединг.
Муҳаббатда Мажнун, Тойир бўл, дединг
Бўлмаган, бўлолмаган, болангман Она...

Гарчи кўнглинг кўпда кулфатхонадир,
Кўпга келган кулфатни-да оладир.
Юрт кулфатин ўз ичига соладир —
Кўнглинг ололмаган, болангман, Она!

Тош ҳам таскин берар тоғлар ғамига,
Бир тошча бўлмаган болангман, Она!

2000.

ҚЎШИҚ

Гуллингиз, эй, гул баданим
Гул кўнгилли гуллардан сўранг.
Гул кўнгилли гуллар билмаса,
Гулдай нозик диллардан сўранг.
Жонни жонга ўраманг, жоним,
Бизга бундай қараманг, жоним!

Сиз гулдирсиз, банди гунчали,
Фариштаси ойли, кунчали,
Ариларга талош бунчали,
Ифорингиз еллардан сўранг.
Жонни жонга ўраманг, жоним,
Бизга бундай қараманг, жоним!

Бу кўзлардай кўз йўқ — оҳу... жон,
Ноз қилсангиз биз йўқ — оҳ, бу жон...
Шеърлар ёзинг, сўз йўқ — оҳижон
Доврифингиз эллардан сўранг.
Жонни жонга ўраманг, жоним,
Бизга бундай қараманг, жоним!

Хол узорда турса гўзалдир,
Гул гулзорда унса гўзалдир.
Зор қўлларда юрса гўзалдир,
Зорликни биз — қуллардан сўранг!
Жонни жонга ўраманг, жоним,
Бизни бунча хўрламанг, жоним!

...Тўғри, биздай адо чикора,
Йўлингизда гадо чикора.
Ўтар бўлсак дунёдан охир...
Деманг: унга видо чикора.
Жонни жонга ўраманг, жоним,
Бас, бунчалар хўрламанг, жоним!

2000.

ДОВОНДА

Симилаб оғриydi туманнинг бағри,
Қайдадир ихрайди тоғлар, қиялик.
Юзимга урилар унгурнинг қаҳри,
Шундоқ тепамизда ҳавотир, ҳадик.

Бошини ҳар ёққа уриб борар йўл,
Ўнги чоҳ, сўли — қир, орти малолат.
Ҳайратнинг кўзи кўр, тафаккур малул,
Бу ерларда фақат яшар хаёлот.

Менда азму қарор, ҳам эзгу ният,
Сенда шижоат бор, хаёл, Хаёлжон!
Бизни кутаётир Пойтуғ, Жонобод,
Айниқса интизор отам — Андижон.

Уявер қовоғинг, ранжимам, Довон,
Минг шукр, ҳар тугул бағрингда бормиз.
Эсон-омон етиб олсак, икковлон
Қайноқ бағирларга сингиб кетармиз.

Симилаб оғриydi туманли бағрим,
Жунжикиб эранар йўллар, қиялик...

2005.

БОЛАЛИК

Намхуш кесакларда ўйнайди ҳамал,
Тинди самоватнинг мунгли алласи.
Эшик тирқишидан боққан қиз мисол
Ийманиб турибди, ойбаҳор фасли.

Ариқлар лабида хандона ялпиз,
Тароват рақсига йўрғалайди сув.
Ҳув олис қирлардан тошқин, тинимсиз,
Қалбимга қуйилар сирли бир ғулу.

Уфқ сийнасида уриб чирпирак,
Бир варрак сапчийди кўкка бетоқат.
Номаълум туйғудан титрайди юрак,
Бу қандай ҳаяжон, қандай ҳиссиёт?

Тақдирнинг қайсидир бурчида қотган
Турфа хотиралар қалқди баногоҳ;
Ўзлигин танимай менинг йўқотган —
Бебош болалигим эмасму, бу оҳ?..

Йиллар панасида турибман мана,
Ўтган кун ловуллаб ўчган бир чақин.
Болалик — варракдек олис, мардона,
Ё узиб кетолмас, ё келмас яқин.

1977.

ОЛОВ ҚИЗИМ

*... Кетсам бир кун ер, кўкни бузиб
Ўкраб йиғлайдиган ўзингсан, қизим!*

Мирнўлат Мирзо

Она қизим,
Оймома қизим,
Гина қилсанг айланай ўзим.
Ўт-оловсан ўзимдайин,
Ўзим сенга тилайман тўзим.

Она қизим,
Оловнинг қизи,
Аразласанг бу олам бийдир,
Эркалансанг мен пардай сузиб,
Қуёш ийиб, ойлар эрийди.

Мўлтирайди сенга осмон,
Тоғу тошлар турар мусаллам.
Афсуски, мен тош эмасман

Тоғ эмасдир мушфиқ онанг ҳам.
Мен отаман...
Шохдир, гаодир
Қизи борга офир азалдан.
Ёзғирганда ёлғиз... Худо бир...
Пешонангда нелар ёзилган?

Туққанларинг турмас абадий,
Ўлим ҳақдир — тақдир, йитармиз.
Нураб тушган харсанглар каби
Бир кун тупроқ бўлиб кетармиз.

Ўйлайсан-ки,
Азиз бошимда
Қачонгача ёнғоқ чақар, деб.
Қарамманку, отам қошига,
Қуёш қачон, қачон чиқар деб.

Қуёш чиқар, чиқаверади,
Юзга кирсанг боламсан, болам.
Қанча йироқ кетма, барибир
Қалбим ўртар ноламсан, болам.

Она қизим,
Олов қизим.
Баёв қизим, бедов қизим.
Ёруғ юзим, кўрар кўзим,
Тилаганим фақат тўзим,
Сенгинадан айланай ўзим.

Қодир Эгам!
Ёлғизимни асра ўзинг.
Олов қизим асра ўзинг,
Олов қизинг асра ўзинг.

2002.

ДАЛАЛАРДА ОЛАЧАЛПОҚ ҚОР...

Кетмаймизми тоғларга,
Ҳеч ким билмас ёқларга.
Сизмай қолди бу юрак
Шаҳарий биноларга.

Боғларин оҳори йўқ,
Тонгларин наҳори йўқ.
Бунда бирдан ёз келар
Насими, баҳори йўқ.

Қишлоқ. Дала. Сўнгги қор,
Қирдан хуш бўйлар келар.
Симирасан, тўймайсан,
Бир турли ўйлар келар.

Яйрар нимжон вужудинг,
Энтикар дил титрайди.
Юрагинг қушча бўлиб,
Учсам дейди, питрайди.

Маили, учгин, қушгина,
Дардларинг арит, маили..
Бу дамлар-а, хушгина
Эртага топилмайди.

ЎХШАШЛИК

Кулча юзли ойга қараб
Бир ғалати бўлиб кетаман.
Бунча мўмин бўлмаса, ёраб
Истараси иссиқ оймома.

Туңда пахта териб юрган
Синглимми у, беозор.
Юдузлар онда-сонда,
Йилтираган пахтазор...

1989.

МАБОДО

Мабодо тўкилсам
Бир япроқ каби,
Бўронлар маҳв этса
Йигит ёшимда,
Еллар эгиб кетган
Сарв гул дардин
Айтиб бўзламагил
Менинг бошимда.

Мабодо тўкилсам
Бир япроқ каби,
Бўронлар маҳв этса
Йигит ёшимда,
Насиб этмас эса
Ўз юртим каби
Фарёд қил, фарёд қил
Қабрим бошинда.

ШОИРНИНГ ЎЗИГА НАДОМАТИ

Рози қиларманми мен сизни, ота,
Сиз суйган йўллардан юролмадим — ҳа!
Фарзандлик бурчини сидқидил ўтаб,
Сарбалаңд уй-жойлар қуролмадим ҳам.

Одам бўлиб дунё йиғмабман,
Элтиб бериб кўнглингиз олсам.
Ҳалол бўл, деб, бағрим тиглабман,
Қувонибман пора олмасам.

Дарёдил дарёлик кутибсиз мендан,
Жилла қурса жилға бўлмадим.
Шеърлар ёзиб, шоирлар каби
Бундоқ ўттизимда... ўлмадим.

Камтаргина ўтди маъракаларим,
Том ёпсам элимдан оширмай, дедим.
Ҳалолидан тилаб топганим, борим,
Есам бировлардан яширмай едим.

Чор-ночор кунларим чиқмади ёддан,
Эҳсон қилдим элдай-одмироқ.
Нафсимда ўлдирдим ўзимни, ҳаддан
Ошмадим, аслимдан тушмай деб йироқ...

Рози қиларманми, мен Сизни, Ота!..

2004.

ЕСЕНИНГА ЎХШАТМА

Андижонда битта қишлоқ бор,
Бир қарашда кўримсиз, бешан.
«Унда яшар мен суйган дилдор!»
Икки кўзим ҳануз нигорон.
Андижонда битта қишлоқ бор.

Дарвишқишлоқ дегайлар суйиб.
Бир қанотин Ўшнинг тоғлари,
Бир қанотин кифтига қўйиб
Кўтаргайдир Анжон боғлари.
Дарвишқишлоқ дегайлар суйиб.

Шовуллайти тераклар — адл,
Қиз кўксидай қояларда — тик.
Одамлари аломат, одил,
Билмас қўрқинч, билмас не ҳадик.
Шовуллайти тераклар — адл.

Бироқ берқдир, менга бу юртнинг
Сўқмоқлари, йўли, довони.
Чунки йўллар боргайдир ўтиб,
Юрагидан ўша жононнинг.
Берқдир менга йўли, довони...

Андижонда битта қишлоқ бор...

МИЛЛИЙ ИФТИХОР

*Ўқитувчимизнинг ягана ва пахта терими
пайтидаги ташвиқотларидан.*

Сен шаккоклик қилма, бола,
Етти пуштинг ерга кўз тиккан.
Туғилганинг шу тенгсиз маъво
Экиб, тикиб топди мангу шон.

Боболаринг боболаридан,
Қолмиш сенга яратмоқ ишқи.
Аждодларинг қутлуғ қонидан
Қутлуғ меърос деҳқонлик машқи.

Рашк қиламиз меросимизни,
Ишонмаймиз уни ҳар кимга.
Бизда, олим бўлмаслик... мумкин,
Деҳқон бўлолмаслик фожиа.

Қани болакайлар, кетдик, далага!..

1972.

ОҚ ЙЎЛ ТИЛАНГ

*Шоир Султон Жўра фронтга Андижондан кетган
экан. Жўнаб кетиш арафасида унинг қалбидан
шундай туйғу кечибди.*

Йўқ, энди жим туролмайман,
Тик бораман қошингга.
Ит кунини солурман,
Қонхўр малъун, бошингга.
Мадад тила, яшил майдон,
Оқ йўл тиланг, оқ қирлар.
Элтгил мени жангоҳ томон.

Гиротгинам, жон тулпор.
Ким айтди?..
Йўқ зангламаган,
Алп Алпомиш қиличи!
Гўрўғлининг Бойчибори,
Совутилган мен учун.
Ёмонликка йўймагайсиз
Бу тилакни яхшилар.
Халқ ирлари бўлмас бежиз,
Куйламагай бахшилар:
Эркисиз Ватан тупроғида
Эркин юрмоқ қабоҳат,
Доғим бордир юрт доғидан
Керак бўлса, ўлмоқ шарт.
Йўқ энди жим туролмайман,
Тақдиримда: жанг, майдон!
Ғалаба кун кўришгунча
Яхши қол, хайр Андижон!..

ОТАМГА ЭСКИЧА МАКТУБ

*Избоскан тумани Тешикмозор қишлоғи,
Тўйчибой хожи Бойқўзибува ўғлига*

*Ҳар гал отланаркам отам ёнига,
Чоғлайман ўзни юрт имтиҳонига.*

I

Ассалому алайкум, Ота! Соғмисиз?
Оқ тоғлар ортида бормисиз омон?
Тошкентда куз яйраб ўтди ёмғирсиз,
Чилла қаттиқ келди, авзойи ёмон.

Анжон томонларда об-ҳаво қандай?
Ўзгариб кетди-ку дунё иқлими.
Ҳар қалай ўтин-чўп, дон-дун дегандай...
Қишдан омон чиқсин қишлоқ, ишқилиб...

Юрибсизми тетик,
Оғримай-нетмай,
Қариндош уруғлар даврасида шод!
Бизми... Сарвар сармой уйланишга шай,
Яна ўфил кўрди индамас Беҳзод.

Дилёржон мактабда, ўқишлари «беш»,
Дунёга «ўт қўйиб» юрибди Ҳаёт.
Дуойи жонингиз қилиб эрта-кеч,
Кунлар ўтаяпти шукр, саломат.

Тинчми, соғ-омонми қўни-қўшни, юрт,
Дўсту ёр-биродар, барча эл-эран.
Хуллас бу мактубдан муроди-мақсуд
Соғинчилик салом Тошкент шаҳридан!

II

Онамиз ўтди,
Сизга қийин бўлди,
Тунларнинг бағри тунд, ёлғизлик, ғариб...
Ойлар чиқаверди, юлдузлар кулди,
Қуёш ойнангиздан боқди мунғариб.

Яхшиям қуёш бор, ой бор, юлдуз бор,
Гина кудуратни билмагич-рафиқ.
Яхшиям ҳарир тонг, солим тун, кундуз бор,
Бири қўйиб бири келар ахтариб.

Бизми, ҳей-й...
Бормадик ишлардан ошиб,
Қол-аҳвол сўрашга ярамадик, рост.
Биз хўжа кўрсинга меҳр улашиб,
Юрт билиб қўйсинга устамиз, холос.

Эл-юрт-ку билади,
У сезгир-Валий.
Кўнглингда неки бор кўнглида, аён,

У шундай сабрли, шундайин солиҳ,
Ийманиб, индамай қилар имтиҳон.

Юзингга солмайди меҳрсизлигинг,
Имонинг суст, демас, худодан кўрқар.
Қишлоқ-ўзинггиздай босиқ, бағри кенг,
Оби-ёвғонига шукронаси бор.

Қалайсиз, десангиз, яхшиман, дейди,
Гарчанд оёғида турсада зўрға.
Ўзи емай давлат ғамини ейди,
Кўпам нолийвермас камидан сўзлаб.

«Замон сал озиброқ турибди, ўтар,
Қозони қайнамай қолган бу чоғлар.
Юрт яна яшнайди, ғамни унутар,
Гуриллаб ёнади ҳали ўчоқлар.

Майли, оч бўлайлик, киймайлик башанг,
Тинч бўлсин шу дунё, ё Қодир эгам...»
Дуогўйим-отам, соғ бўнг, кўп яшанг...
Бор бўлсин сершукр Тешикмозор ҳам.

2005.

АНДИЖОНЛИК ИЖОДҚОРЛАРГА ШОГИРДЛИК ҲАЗИЛЛАРИ

ТўЛАН НИЗОМГА

Хазрат Хизр остонасимуш
Турар Сорос, Хотамитой, Буш.
Тилармишлар аста ютиниб
Тўлан Низом саховатини.

ГУЛОМЖОН ХОЖИҚУЛОВГА

Ким билмайди Ўзбекистонда
Булоқбошилиқ Гулом отани.
Оҳангларнинг оморчаси у,
Миллий қуйлар тирик ватани.

САЙФИДДИН ЖАЛИЛОВГА

Домладай уламо йўқ
Таворихда энг зўри.
Зиёлилар сарвари у
Олимларнинг «Козир»и.

ОЛИМЖОН ХОЛДОРГА

Бугун кўплар рўмон ёзса
Услугиздан андоза олар.
Миркомилбой образисиз
Анжон тамом ҳувилаб қолар.

ЗОКИРЖОН МАШРАБОВГА

Андижонда энг машҳур одам,
Зокир Машраб... хожи-да!
Тожмаҳаллар қурса бўлар
Шухратининг божидан.

ҚАМЧИБЕК КЕНЖАГА

Оқ кўнглига йўл топсанг
Қорли тоғ қолар пастлаб.
Билмаймиз, биз қайси довонидан
Чиқаяпмиз ҳориб, ҳаллослаб.

НАЗИРЖОН САИДОВГА

Назир Сафар отини
Нега олдиз ўғирлаб.
Бўлар иш бўпти, қўйинг
Фамилияни тўғрилаб.

ФАРИД УСМОН ВА УСМОНЖОН ШУКУРОВГА

Андижонда икки шоир бор,
Фарид, Усмон тахаллусида.
Тошкентга ҳеч келишмайди
Нари чиқмас маҳаллўсидан.

Чиқсалар ҳам маҳаллўсидан
Борадилар Куйганёргача¹
Иккови ҳам ошиқ бўлишган
Қовоғини уйган ёрга, жа...

Куйганёрнинг кўчаларидан
Излайвермай куйган ёрларни.
Онда-сонда йўқлаб қўйсинлар
Пойтахтнишин биродарларни.

¹ Куйганёр — Андижон тумани маркази.

ИККИНЧИ ФАСЛА

Ишқ

Кезай, оҳанларда бир дарвеш мисол,
Яшай юракларга бутбутдай қўниб.
Бир кун қалбинда, эй, нафи-уззал,
Шоядки, балқисам Шашмақом бўлиб.

ШАМОЛЖОН

Кел, шамолжон, дўст бўламиз.
Сен қошу мен кўз бўламиз.
Рози бўлсанг қиёматлик,
Жигарлардай ўз бўламиз.

Сен еласан майин, кулиб,
Мен куйлайман сархуш, тўлиб.
Эсар бўлсанг биз ёқларга,
Кузатаман дўстинг бўлиб.

Қайта келсанг ҳориб-чарчаб,
Қаршилайман қучоқ очиб.
Нева бўйлаб етаклайман,
Йўлларингга сувлар сочиб.

Андижоннинг боғларидан,
Сўлим наҳор чоғларидан,
Кўрганларинг айласанг роз,
Адирлари, тоғларидан.

Ўртаб, ёниб тинглагайман,
Гурлаб, сўниб тинглагайман,
Титраб, тўнгиб тинглагайман,
Соғинчлардан инграгайман...

Кел, шамолжон, дўст бўламиз...

Санкт-Петербургу.

1989.

ҚАЛДИРҒОЧ

Тўрғай, бунча тилинг бийрон,
Сайрамасанг бунчалар.
Бугун менинг дилим вайрон,
Яйрамасанг бунчалар.

Эшилма, қўй жилғажон,
Майсаларни қитиқлаб.
Бугун мендан бахтлироқдир
Анов лайча кучук ҳам.

Осмон, қовоқ уяверма,
Обидийда қилма бас.
Ёрга ёр-ёр айтди кеча...
Шамолларда келди сас.

О-о, шаббода, алдоқчи,
Олардинг-ку дил дардин.
Кеча тамом юрагимни
Ўртаб қўйдинг, ўртатдинг.

Чирқиллама Қалдирғоч, ай-й...
Тақдир экан. Илож на.
Уя қуриб юрагимга
Сайрайсан симёғочда.

Қалдирғоч, о-о-ой
Қа-ал-ди-ир-ғо-о-о-о...

2002.

ВОЯҲ...

Кетгима.

Хайрият, айтмадим у сўзни...

Ҳалима Аҳмедова

Сен, охир шу сўзни айтдинга, вояҳ...
Ҳаётим, мамотим ўша бир сўзни.
У сенинг дилинга банди бир оят,
Камина умрининг эди мазмуни.

Билмадим, сен қандай яшайсан энди.
Қалбингни тўлдириб юрган у сўзсиз.
Билмадим, мен қандай яшайман энди,
Кибримни ўлдириб турганди шу ҳис.

Энди қийин бўлар иккимизга ҳам,
Билмадим, биз қандай яшаймиз энди...

2000.

АЁ!..

Тангрим,
Валлоҳ, ўзинг ярақа:
Қалби яролиқни кўрибсан раво.
Вужудни авбошлиқ
тарк этган чоғда,
Қайдин пайдо бўлди,
манов ҳурлиқо!

Наҳотки,
Қолмади, бундайроқ зулминг?
Шунча гуноҳларим каммиди, аё!..
Қирқ беш довоңда...

бу не ёзуғинг?
Энди, раҳмдилим ўзингсан, Олло!
Энди раҳмдилим...
ўзингсан, Олло!

2000.

ҚАЙДАСАН, БУЛБУЛ?

Бунча дағал
Анҳорнинг тили,
Чақиб олар боғлар нафаси.
Қайда қолди, муштипар гулнинг
Беватан, халоскор булбули?
Қаҳратон-ла номус талашганда ул,
Ўли-иб ётмайсанми, пойида...

1984.

МОҲИЖОН

Ойдин-ойдин ўйлар суриб ойлар ботди,
Жилваланиб найкамалак ёйлар ботди,
Ҳофизамга ранж пойидан лойлар ботди,
Ботолмадим, юрагингга, Моҳижон.

Ёшлик — елдай, дупирлашиб ўтди — тойлар,
Ўртамизда не дарёлар, оқди сойлар,
Сенга ишқин менгзаб зарга, ёқди бойлар,
Ўтолмадим, юрагингдан, Моҳижон.

Шамолларнинг шарорида кездим кўчангни,
Беқарор дил қарорида кездим кўчангни,
Кўзга суртиб ҳар қаричин гарди, чангини,
Кетолмадим, остонангдан, Моҳижон.

Сайдинг эрмиш ҳар шоҳу ҳар гадолар,
Бир жонингга қайдин бунча таманнолар,
Ошиқларнинг бардошига салламнолар,
Салламнолар, салламнолар, Моҳижон.

1991.

ИНТИЗОРЛИҚДА

Баҳор кепти бизни сўроқлаб,
Чиқ, чиқақол сочларинг ёзиб.
Ялпиз унди қирғоқда бодраб
Сенинг учун, сенга мунтазир.

Ғимранади кўқда булут тунд,
Балки шаррос қуяди ёмғир
Бас, моҳжаҳон гиналар... унут.
Ваҳ, шундоғам бу ҳаёт талҳдир.

Умр — ҳай-ҳув ўткинчи шамол,
Олачалпоқ қорда ғанимат.
Кутгирмагил, чиққил, чиқақол,
Бунда биздек зорда ғанимат.

1991.

СЕНСИЗ

Сенла сенсиз қолдимку, сабо,
Келақол, кел марҳабо!
Меҳрингга мен ё нораво...
О-о-о, сабо-о...

Билибми, ё билмай сан,
Назарингга илмай, сан.
Нечун бунча қийнайсан,
Келақол, кел марҳабо!

Қовоғингни уйсангда,
Чимирилиб турсангда,
Билмагандай юрсангда,
Ич-ичингдан йиғлайсан...

Билганимни билмайсан,
Кулиб туриб куйгайсан.
Қовоғингни уймай сан
Келақол, кел марҳабо!

1998.

ДОВДИР ЖИЛҒАМАН

Ҳуркима, титрама,
Қумрижон, қумрим,
Мунгрансам кўзингга беҳолу
вайрон.
Бир довдир жилғаман,
Сездирмай ва жим,
Соғиниб, ортингдан оққум
саргардон.
Ғаюр қуш илғамас
бўзлаётим,
Оёғим сасини
сезмаюр майса.
Бир умр бағримда
юзган отиним
Ажабмас, бағримда
саним сезмаса.
Ана... хаёлимда учаётирсан,
Маним билан,
Мангина билан.
Нигоҳдан нигоҳга кўчаётирсан,
Қандай яширайин деразалардан!?
Боқдилар, боқарлар
ҳарис ҳарифлар —
Ойналар,
Кўзининг пахтаси чиқиб.
Тирқишдан тикилар, хув, одам...
У, оҳ,

Ифорини илиниб тургувчи гуллар,
Ичика-ичика малоҳатингга
қовжираб...
битди.

2000.

ОГОҲ БЎЛ

Еткир эй... васлингга, жоно, киргил оро
жонимға-е.

Лаҳзае қилдинг таманно, ташна бўлдим
қонимға-е.

Ел киби шошқин бу дам, биз-да улдай елдим,
Нуҳи тўфон солмагинг не бул омонат онимға-е.

Ор, нолиш қилса ошиқ, эрсада ордин ғариб,
Чашмдин ор этмам, нетай, ваҳ, келмасанг
ёнимға-е.

Кўзларим чашмини гирдоб қилдинг, ай, огоҳ бўл.
Айлагай ғарқ ул сени кун-кун менинг комимға-е.

1993.

МЎЪЖАЗ ЖОН КЕЛДИ...

Оҳ-ей, охир мени танидинг!
Қолганида рамақда жоним.
У кун сенинг бағринг қон эди,
Бунча кеч келдинг, жоним!

Мана у мўъжаз жон, келди,
Нозиккина эди жуссаси.
Лекин унинг бағри қон эди,
Буюк эди дарди — гуссаси.

Кечган эди ундан ўша кун,
Суянгани, суйиб кутгани.

Кетган эди ундан ўша кун,
Ишонгани, куйиб кутгани.

У ҳам кетди ундан йироқлаб,
Кўзларида хўрлик ёшлари.
Маҳзун эди у, маҳзун, бироқ
Алл эди сўзи, бошлари.

Севаман деб айтмайди, аниқ
Ва ҳеч кимга қилмайди итоб.
Паноҳ тилаб келмади у, йўқ,
Фақат келди бизни сўроқлаб.

Оҳ-ей, охир бизни таниди...

1993.

ГИРЯ

Садр тушар юрагим, қара,
Алвидолар айтар севгига.
Тирикликнинг ёлғон мулкида
Наҳот танҳо қолдим мен, эркам.

Энди тонглар отади ёлғон,
Қуёш ёлғон сочади ёғду.
Офатижон қизлар ичидан
Излаб сени топмасман, ёҳу!

Сени йўқлаб келди бойчечак,
Эркаланмоқ учун қўлингда.
Қизғалдоқлар қон-қора қақшаб,
Хазон бўлди қабринг устида.

Учиб келди турналар, қур-қур,
Илк баҳордан элчи муждалар —
Чаппар уриб саболар ҳай-ҳув
Сўроқлади сени, суманбар.

Пайкалда илк пишди хандалак,
Бўйларини сенга илинди.
Қизлар чиқди қишлоғимиздан,
Тўйларини сенга илинди.

Дугонанг ой — кулча юз малак,
Қарай-қарай қариб кетди-ку!
Юлдузлар ҳам, парпираб, илҳақ —
Қароғлари толиб кетди-ку!

Энди тонглар отади ёлғон,
Куёш ёлғон сочади ёғду.
Офатижон қизлар ичидан
Энди сени топмасман, ёху!..

1989.

КЎЗЛАРИНГНИ ЎҚИЙ ОЛМАСА...

Мана, яна кутяпсан уни,
Дил тубида титрар ҳаяжон.
Ёрилгудай юрагинг қини,
Қувон, қалбим, қувонгил, қувон.

Кириб келса остонанг ҳатлаб,
Ўтқизгани жой топмай қолсанг.
Ғужғон ўйнаб миянгда отлар,
Исмини ҳам унута қолсанг.

Калимага келмай, тилинг лол,
Синса қатъий нигоҳларинг гар.
Сен... ўзига сифин, илтижо
Қилиб, унга термулу ёлбор.

Агар шунда, ва агар шунда
Кўзларингни ўқий олмаса,
Бўзлаганинг англай қолмаса,

Бундай қизнинг бахт юлдузин
Худойимам асрай олмас-ов...

1989.

РУҲЛАР ДИЁРИ

Сабо, ортга эсмадинг қайтиб,
Биз ғарибга ҳижрон шунчами?..
Ҳайқирдим, келдилар садолар қайтиб,
Аммо сен қайтмадинг, кўнглим малҳами.

Хилват ўриндиқлар қолди ҳувиллаб,
Анҳор бўйларида мажнунтол ғариб.
Довдир сўқмоқлардай умр шовуллаб
Оқиб кетаётир сўнг манзил сари.

Чўзганча майсалар қўлчаларини
Тонгги шабнамларга юзини чайиб,
Силкита-силкита гунчаларини,
Хиёбонлар қолди, ўксик, мунғайиб.

Сенингсиз вайрондир руҳим диёри,
Сенсиз нообод дил кўчалари ҳам.
Ушланиб қолдингми ё умрим баҳори
Бирон атиргулнинг гунча лабида?

Эҳ, Сабо-я, эсмадинг қайтиб...

1987.

ЁЛФИЗМИСАН, ТУНГИ АЙРИЛИҚ

Қайтаяпман тор йўлдан. Кеч куз,
Вужудимда ҳорфинлик бахти.
Ўтди яна бир куним сенсиз,
Бир кун умрим қайларга оқди?

Оқиб кетди боғлар, далалар,
Кўзларимда тимқора наво.
Сабрмиди сўнгсиз нолалар,
Қаноатми унсиз илтижо?!

Эзиб қўйди мени бу алам,
Савдолари тўзимсиз борлиқ.
Бормисан-эй, торгина хонам,
Ёлғизмисан, тунги айрилиқ!

1982.

СЕН... ОҲУ

Толиқаман, оғир ўйларим,
Хаёлларим заминдан катта.
Тун — бахтимдай инжа ва ярим,
Сен келасан,
Сен — ойдин шарпа.

Хотирага асло ўлим йўқ,
Иккимиздан қўрқмайди ҳам у.
Менинг умрим... хато кетган ўқ,
Сен жароҳат топмаган оҳу.

1982.

УМРИМ ТЕЛБА САДО

Оҳ, бефойда, бундай қарама,
Юрагимга ташлама каманд.
Икки зулфинг ўзи шундоғам
Мастдир хиёнатнинг ҳидидан.

Мен эдим-ку, сенга қайиниб,
Вафодор ит каби топинган.

— Ҳа-я...
Жон... сарват ўрнида
Ўтмаслигин билмабман, кечир.
1979.

ҚУВОНЧ ЁШЛАРИ

Қайлардадир битта йигит бор,
Бораяпсан у томон оқиб.
У ҳам сенинг висолингга зор,
Келаётир шошиб, ютоқиб.

Тақдирингда битта йигит бор,
Олиб кетгай сени қутқариб.
Мен бахтингдан қувониб, зор-зор
Йиғлагайман бу ерда қолиб.

1982.

ҚОНАБ КЕТСИН ЮРАГИМ

Севаман деб айтиб қўйма, жоним,
Қизган меңдан шу битта сўзни.
Тириш,

ҳаракат қил

лабларинг тишла,

шундай тишлаки,

Қонаб кетсин менинг юрагим.

Севаман деб айтиб қўйма, жоним,

Бир илож қил,

Қизган меңдан шу битта сўзни.

Илтижо қиламан, инонма,

бу сўзни

кўзларингга ҳам.

Ошкор қилар, кўзларинг —

ўзингга ганим.

Севаман — оддий сўз эмас,
Севаман — муқаддас юлдуз.
Бу сўз қуласа,
Лабинг осмонидан
Ёришиб кетади икки жаҳоним.
Кейин,
Кейин, мен учун
Яшашнинг қизиғи қолмайди, ёниб...
Қизган меңдан шу битта сўзни.

1983.

НАЖОТ

Осмон чўка-чўка елкага етди,
Туман депсинади киприklarимда.
Бахт деб талпинганим ул шаффоф нидо,
Билмадим, қайларга саргардон кетди.

Қайда у фаришта, у суюк сиймтан,
Бетизгин туйғулар, қайдасиз бугун?
Бўтана хаёллар занжирида банд,
Мен бунда йўлсизман,
Мен бунда дилхун.

Мадад бер, муҳаббат — эй тубсиз маъбар!
Дерларки, бисотинг имконга тўлиқ.
Токи қулаб кетмай беиз, бесамар,
Қаърингда чилпарчин ҳайқириқ бўлиб...

1976.

САДОҚАТ

Бугун менга хиёнат қилди
Жонимдан ҳам ортиқ кўрганим.
Бу иснод, бу офриқни энди
Кимга, айтинг, кимга бўзлайин?!

Яширмайман, бир пайтлар
Қаршимдан чиқсангиз, жиним қуришиб,
Томиримда қоним увушиб,
Нозик қўлларингизга,

тангалар эмас
Тўкиб солар эдим нафратларимни.
Эсимда:

Қайтиб келар эдим, хизматдан,
Бекатда турарди ўн чоғли эркак.

Яна сиз

Кийимлари ўнгиб кетган

Нозик қўлли қиз.

Ўзбекчада ғайри талаффуз билан,

Пайдо бўлдингиз, садақа сўраб.

Йўқ, бу сафар, қўлингиз эмас,

Ҳадик аралаш

Нигоҳлар чўзилди бизларга томон.

Эслайсизми, шунда

Келишган бир йигит, хушрўй, мўйловли,

Ҳамёнидан шартта чиқариб ўн сўм

Деди: «Эвазига

Битта ўпиб қўйсанг бас».

Эслайсизми, шунда нима қилдингиз:

Ишонмай тош қотдик кўзимизга биз,

Аста яқинлашиб пулдор муртадга

Тикилдингиз узоқ, маъноли ва...

Унинг шинам башараси

Сизнинг тупуклардан қолди покланиб.

Биласизми,

Бугун менга хиёнат қилди,

Жонимдан ҳам аъло билганим.

Бу иснод, бу оғриқни энди

Кимга, айтинг, кимга бўзлайин?

Шаҳримизнинг

«САДОҚАТЛИ ЛЎЛИ ҚИЗЛАРИ».

1980.

ЮВИЛМАСКАН ДИЛНИНГ ДОҒЛАРИ

Ҳ... га

Куйлаяпман муҳаббатимни,
Куйлаяпман садоқат билан.
Тўкмоқ бўлиб юрак дардимни,
Афсус билан, надомат билан.

Йўқ, тўкилмас экан хотира,
Ювилмаскан дилнинг доғлари.
Ҳаётимда ёниб қолдилар,
Дорилфунун йўли, боғлари.

Армонларим дилдан отилиб,
Кўз ёш бўлиб томдилар, жиққа.
Бугун эса бағримни тилиб,
Айланадир мунгли қўшиққа.

БИР КУН...

Бир кун нолаларим чиқар ёдиндан,
Кўзингда жолалар фарёди қурир.
Оху волаларим унган водийлар
Сенга бахш этурлар ям-яшил сурур.

Сўнг яшнаб кетарсан сарвгул каби,
Дол этиб булбуддай сайрон тилимни.
Ва кимдир тутади бахтиёр, сабий
Кўксида асраган қизил гулини.

Сен уни оласан. Уради гуп-гуп,
Бағринга босасан суйиб, авайлаб.
Безовта руҳларим бўзлайди куйиб,
Унинг лабларига босганинга лаб:

Урэн суякларим чинқиригидан,
Қабариб кетади мозорим, бўзлаб...

2004.

ҚОРАЧУҒИ УММОНИМ

Сен дунёга нечун келдинг, билмадим,
Балки ишқ иқдимларин обод этгали.
Мен дунёга нечун келдим, Дилбарим,
Сенинг кўзларингдан учиб ўтгали.

Балки ўтолмам, бу баҳри уммондан
Ғарқ этарми, қорачуғинг, хатарли.
Ишқим лошин парчалаб, бир хумордан
Чиқмоққа шай турар аждарҳолари.

БИЁ

Не бахтки, биз Ғарибга
Боқдинг бунча уёла.
Ёндирди ичу борим
Юзларинг ёна-ёна.

Дилни ўртаб кетди-ку,
Боқишинг қиё-қиё.
Бу не сир-синаотки,
Бўлдингми ё маҳлиё.

Рост бўлса боқишларинг,
Дилга ўт ёқишларинг,
Бахт излаб Бухорода
Юрма, чоп, биё-биё...

ХИЛҚАТ

Гуноҳларга ботириб
Гуноҳ қилма, Дил, о, Дил!..
Менга инсоф ато қил,
Уни мендан сақлагил.

Ғаришгадир ҳали у,
Заволи йўқ нур, хилқат.

Хилқатингга ошиқ бўлиб
Хато қилдим, табиат.

Қўзғалинг, хей, бўронлар,
Йўлларимга солинг гов.
Кел, иродам: сен ҳам бир бор
Ўз-ўзимга бўлгил ёв.

Тўниб қол, томирда қон,
Эҳтирослар, гупурманг.
Етишмоққа йўқ имкон,
У фаришта, безавол...

Гуноҳларга ботириб
Гуноҳ қилма, эй, тақдир,
Менга инсоф ато қил,
Уни мендан сақлагил.

1982.

ЖУДОЛИФ ДАШТИ

Мана,
Бари тугади. Тамом.
Мен адашдим,
яна адашдим.
Манзил сароб.
Қалбга чўқди шом.
Орамизда жудолиф дашти.

Бугун дилга сепарман сув
Кўзларимнинг хун ёшидан.
Гуноҳкорман мени севиб
Севилмаган қизлар қошида.

Кечир мени, мени кечир,
Мактабдошим — қаламқошим.

Мактуб битиб укасидан
Йўллаган мард синфдошим.

Зулфларини қирққокил ўриб,
Чаккасига сириб жамалак,
Сингилчамни эркалаб, суйиб,
Кириб келгич қўшни қиз — малак.

Отам сени чошиб ташлайди
Кўзларига кўринсанг, дея
«Зуғум» қилган якто ҳур — Лайли
Ҳануз тунни тонгга улайди.

Қайлардадир чўпон қиз — Баҳри
Дилбандига қўйиб отимни,
Алла айтиб бешик устида
Йиғлар эмиш бизни хотирлаб.

Бунда эса... барчаси тамом,
Ўҳ-ҳ, адашдим. Яна адашдим.
Манзил сароб. Қалбга чўқди шом,
Борлиқ... зорлиқ... жудолиф дашти...

2000.

ОСТОНАНГДА ОҲЛАРИМ ҚОЛДИ

Дил шу қадар мафтуну фарзона бизим.

Шайх Нажмигдин Кубро.

Йироқдаяммассан гарчанд у қадар,
Дийдорга риёзат тортмоқ шарт эмас.
Хаёлим ҳовлингда — музтар кабутар,
Сен уни супургинг билан ҳайдама.

Ўтдим...

Ўтдим остонангда оҳларим қолди,

Ошиқ, деб эрмаклаб қочди болалар.
Қайтдим. Деразангнинг қовоғи солиқ,
Ёпиқ дарвозангдан ўтдим мўралаб.

Одамлар... кўниқди —
Довдирга йўйди,
Маҳаллангда энди ҳамма меҳрибон.
Қизлар савдойига тош отмай қўйди,
Дедилар, довдирни Оллоҳ сийлаган.

Дардни... суйганига берармиш, ҳайҳот!
Оллоҳим сийлабди суйдириб сени.
Туну кун дилимда битта муножот:
Ўзинг дилгинамга банди қил уни.

Бугун девонангни ҳамма сийлайди,
Фақат сен қарайсан чимрилиб, яниб.
Энди кўчаларинг адаштирмайди,
Қўшнингнинг ити ҳам танийди мани.

1999.

ЖИЗЗАХ ГЎЗАЛИ

Эсаверса Сангзордарё шамоли,
Ҳилпирайди бўй қизларнинг рўмоли.
Меҳрим тошиб қирларидан қарайман,
Бунча гўзал, жиззахли қиз, жамолинг!

Бахтинг тилаб, бахтим излаб, умидвор,
Заҳмат чекиб тоғлар оша келдим ёр.
Сайилга чиқ, Наврўзбулоқ қирига
Тарқагайдир юрагингдан дард, фубор.

Аслим сўрсанг Бобурзода боламан,
Юртга ишқли, қалби завққа тўламан.
Жиззахли қиз, шаънингга куй куйласам,
Ўланамга жўр бўлар эл, Андижон...

Сен чиқиб кетгансан ўзингдан
Бокира вужудга қайтмайсан.

Сийратингда сувраткаш нусқи.

2005.

БАХТЛИ БЎЛИШИМИЗ БОР

Яхшиямки, сенинг исминг бор,
Яхшиямки, борсан қайдадир.
Демакки мен яшашим даркор,
Демак бахтли бўламиз, охир.

Мен яшадим сенга умидвор,
Яхшиям ҳур туйғулар бордир.
Демак, сен ҳам яшашинг даркор,
Демак бахтли бўламиз, охир.

Йўқ, бахт сендан юз ўгирмаган,
Омад ҳамон изингдан қувар.
Ҳали сенинг бахтинг кулмаган,
Демак бахтли бўлишимиз бор.

Йўқ, бахт мендан юз ўгирмаган,
Омад ҳамон изимдан қувар.
Ҳали менинг бахтим кулмаган,
Демак, бахтли бўлишимиз бор.

Демак, бахтли бўлишимиз бор...

1990.

КЕЛ...

Кел,
Бирга кезамиз маҳзун боғларни,
Қўтир дарахтларни силаймиз суйиб.
Қайтиб келмасимиз ушбу чоғларни
Менинг юрагимга ёзамиз ўйиб.

Сенинг юрагингта...
азоб бермаймиз...

2005.

АГАР МЕН ЎША БЎЛСАМ

Агар сен ўша бўлсанг,
Зор бўлганим, зоргинам,
Истараси иссиққинам,
Зулфларингни занжир қил.

Мен агар ўша бўлсам,
Хаёлингда боргина —
Оразингнинг орзуманди
Нозларингга банди қил.

Ифори изларингда
Масрургина қил-да-қўй.
Ихтиёрим ихтиёр қил
Зоргинам бўл зоргина...

Гарчи сен ўша бўлсанг,
Агар мен бўлсам ўша...

ТАСАЛЛО

Суфийлар назарида жаннат умидида тоат-ибодат қилиш ҳам таманинг бир кўринишидир.

Нажмиддин Комилов.

Шукрим бор тақдирнинг синоқларига,
Ҳаёт бир баҳри ғам, ўтарман юзиб,
Ва бир кун қуларман Висол жарига,
Эй Ёр, жамолингдан умидвор — ёзуқ.

Ёзуғим ҳуснихат, давогда қўлим,
Ботиним сен ила муслимободдир.
Ҳажрингда ўтганим ҳар оним, йилим,
Умримнинг нур фасли. Балки шу бахтдир.

Ибодатлар қилай қўлларим чўзиб:
Суйган ошиқларинг қаторида бил.
Сиротга боряпман жон уйин бузиб
Қисматим гар оҳдир, мурод бир — Ҳақдир.

Караминг қани деб гуноҳга ботдим,
Тангрим густоҳ қулни ўзинг ярлақа.
Осийлигим билан аслимга тортдим,
Билмай қайда фано ва қайда бақо.

Дилим оҳли қилдинг, тилим наволи,
Юзи қаролигим зоҳир юзимда.
Гарчи гуноҳқорман, умид бор ҳали,
Мустамаңд из қолар менинг изимдан.

Ва шояд...
Бериё, аҳий ва солиҳ.
Уч ўғил, қиз қолар бўзлаб, изилаб
Тўрт бешта сўз қолар... қолса ўзимдан.

КУЙ ФАСЛИ

Риштонлик хокисор ҳофиз Фозилжонга

Куз — сенинг хаёлинг, менинг уволим,
Новдада ёнар барг — изтиробларим.
Ҳазонрез чоғларда бўзлаётган ким?
Шу менми, ўйчаним — умрихиёлим?

Япроқлар азоби бунчалар сарин?
Бунчалар заъфарон борлиқ бўйларим!
Шу сенми, баҳорим — қирмиз настарин —
Сарғайиб кезорим боғда ўйларим!

Ўйларим, қарибсиз гулнинг ишқидай,
Биз берган азоблар қипти ишини.
Мен — висол ҳажрида йиғлаб юрган най,
Бир дарвеш — излаган эси-ҳушини.

Чалғил, эй Муғанний, чал-ей беомон,
Майи-мунг оҳимни сипқорсин ул ой.
Мен энди ноламан, мен энди аффон,
Ишқ тўла қалбларда оҳ бўлиб қолай.

Кезай, оҳангларда бир дарвеш мисол,
Яшай юракларга булбулдай қўниб.
Бир куни қалбингда эй насри-уззол,
Шоядки, балқисам Шашмақом бўлиб.

2005.

НАБИРАЛАРИМ

Жавоҳир ва Беғижонга

Отасини ургинг келар,
Боласи билан юргинг келар.
От бўлса от, ит бўлса ит
Бўлиб улиб, ҳургинг келар.

Ётинг, «ҳа-чу» бўлинг, деса,
Эмаклайсан, кишнайсан.
Саман бўлиб чоқдим кеча,
Тахтаполдан едим майса.

Машинада қум келтириб,
Уйни қайга қурай, деса.
Самолётин шарт қўндириб
Оборайми ойга, деса.

Мен қувонмай ким қувонсин,
Қандай сиғмай ичимга
Юз йил яшаб қаримасман,
Куч қўшилар кучимга.

Отасини ургинг келар,
Боласи билан юргинг келар.
Очомлашиб, думалашиб
Минг йил даврон сургинг келар.

2006.

ИЗИНГИЗДА ЗОРЛАР

Дилим хунобидир — шеърларим, байтим
Сизга айтарларим, дерларим айтдим.
Мана илкингизда — қалбимдир қадаҳ,
Хоҳ уни сипқоринг, хоҳ тўкинг чайқаб.

Сиз бундан заррача бўлманг озурда,
Биламан... лойиқсиз қайноқ севгига.
Бироқ айтинг, бизга термулар чоғда
Қарофингиз бўйла маҳзун кўрдик, а?

Балки бу савдолар тушмасди бошга,
Бу кўзлар, шу кўзлар сўйламаганда.
Мағлуб онларимда жиқ тўлиб ёшга,
Ғолиб дамларимда куйламаганда...

Мана, илкингизда жоним лим қадаҳ,
Хоҳ уни сипқоринг, хоҳ сепинг тошга.
Гул тутар ошиқлар минглаб... муҳаққақ,
Абдунабидаи келмайди бошқа.

Сизга айтарларим, дерларим айтдим...

2000.

УЧИНЧИ ФАСЛ

Дийдор

*Раҳмат сизга ошиқ девона кўнглини
Шоҳона либосда кўрган нигоҳлар.
Сизнинг тасаввурлар ҳаққи ушбу кун
Янраб туғганигин «Ғиря»,
«Дуноҳ»лар.*

ЭҲТИРОМ

Ўзбекистон халқ шоири Тўра Сулаймонга

Сайхуннинг бўйлари соз,
Лочин, турна, ғоз билан.
Дала, дашти, қўй-қўзи,
Чўпон, дили роз билан...

Елларда ёлқин ёлли
Йилдирим дўнанлари.
Овулида янграйди
Минг йиллик ўланлари.

Қизлари шўх, чўх қайсар,
Жўқ, дедими, жўқ, тамом.
Чиноздан ўтолмайсан
Бошқа йўли йўқ, тамом.

Водийларда изғима
Ўхшадини топмайсан.
Сурув-сурув қўйли бўл,
Сулувига ёқмайсан.

Бу ёқларда «сиз-биз»инг
Кеккайишинг кетмайди.
Қирққозонда «жиз-биз»инг
Бир овулга етмайди.

Тўй бўлса тўрт полвони
Тўққиз тўқли еб кетар.
Кўпкарига Кеш, Сурхон,
Хоразм ҳам кеп кетар.

Юртлар кездим бир жозиб,
Буғдай сўз, туз, нони бор.
Сирдарёга тараф йўқ,
Тўра Сулаймони бор.

Узун умрим арқони
Туянгизга тук бўлмас.
Борим — ёзган, йиққоним
Қирчанғизга юк бўлмас...

Устоз, бизни алқабсиз,
Сизни худо алқасин!

2005.

ТАЗАРРУ

*Рауф Парфининг «Тавба» номли шеърий
тўплами муқовасига тагсўз.*

Қизиқ бўлар экан
Қоп-қора қуёш
Қўлингни куйдириб қароғи ила
Вужудинг илитса хоксор бардош
Ўзигамас сенга турса бахт тилаб.

Зулмат қамаштирган мижжаларила
Нурлар эмиб оқ-ойдин шуур,
Кириб келса кўнгил кўчаларига
Тавба қил. Тавоб қил. Ул илоҳий сир.

Оҳ, озурда шармим, бечора ҳаём,
Сизни мазлум кўрдим. Бу шўрлик замон.
Шоирнинг тавбаси — покиза паём
Тинчимас, тинчитмас, қилар имтиҳон.

Йўқ, ҳали пулсирот кўприги олис,
Виждонга ҳайкал ҳам қўйилганча йўқ.

Имкон бор исботнинг, сўроғи холис
Чин дунё, чин дунё, унда риё йўқ.

Ў, шоир дардингиз тушундим, илло
Сизнинг саволларга бир нав жавоб шу:
Тазарру онидир, умид-тасалли,
Ҳозирча Сиз унинг ҳур, озод қуши.

Шеърият, учавер, кўқда нурҳижоб
Хурёлқин наволар қолдириб ўздан.
Шоирлар умридан, ризқидан тежаб,
Иккинчи қабрини қазади сўздан.

2004.

ФАРЗАНДЛАРИМИЗ ТАЪРИФИДА

Беҳзодбек доим
Кулиб юради,
Андижон, деса
Жони киради.

Ўзиям жуда
Беозор бола,
Қалби бепоён
Мевазор бола.

Учган қушларни
Санайди роса,
Ҳисобчи бўлар
Худо хоҳласа.

Улғайса феъли
Дарё бўлади,
Дарёдил элим
Ўзинг қўлагил.

* * *

Эрка қизим бор,
Исми Ҳаётой,
Дик-дик сакрайди
Худди эчкидай.

Эчки, десангиз
Ётиб йиғлайди,
Қўлга не кирса
Отиб йиғлайди.

Тур, бас, десангиз
Турмайман, дейди,
Энди сизга қиз
Бўлмайман дейди.

Жўрттага камар
Излаб қолсангиз.
Кулиб дер «Келинг,
Ярашволамиз».

* * *

Сарварим-сармой,
Асал, омукта.
Бундай зўр бола
Дунёда йўқ-да...

Ичи виж-виж гап,
Тийрак боладир.
Сўзни тиллога
Тортиб олади.

Кўп гапирса ҳам
Губори йўқдир,
Улғайса юрист
Ё бўлар дўхтир.

Ким бўлсанг, майли,
Бахтли, соғ бўлгин.
Бўйларинг узун
Кўкси тоғ бўлгин.

* * *

Тангрим, шукрим бор,
Олтин, зар нечун?!
Шириндан-шакар
Мевалар учун...

Болалар бердинг,
Бахтин ҳам бергин,
Азим аҳд, юрак,
Тахтин ҳам бергин...

Илоҳо омин...

1990.

ДЎСТИМ ЗАРИФБОЙНИНГ КЎЗЛАРИДАН ЎҚИГАНЛАРИМ

Яшаяпмиз замон салтанатида
Қиттай бир меҳрга зор бўлиб.
Ана, тирикликнинг учқур отидан
Кимдир тушиб қолди, паймона тўлиб.

Кимлар кирмади бу дайри очунга,
Йилдирим от солиб, жангу жаҳд билан.
Гоҳ голиб, гоҳ мағлуб, гоҳида ўлан...
Ўтдилар гоҳ кулиб, гоҳи кулдириб.

Билганим шу бўлди: бу дунё ёлғон.
Куйган ҳам ўтади, куйдиргувчи ҳам.
Дунёда ўзлигин билганлар комрон,
Билмаган бисёрдир, билдиргувчи кам.

Тилагим меҳрга ёр бўлсин рақиб,
Жаллод қалбига ҳам дорисин шафқат.
Музлаган бир қалбга ишқ ўтин ёқиб
Ўтган ҳар йигитнинг умрига раҳмат.

Раҳмат сизга, ошиқ, девона кўнглин
Шоҳона либосда кўрган нигоҳлар.
Сизнинг тасаввурлар ҳаққи ушбу кун
Янграб тургани чин «Гиря», «Дугоҳ»лар.

Жунунваш куйласак айбга буюрманг,
Кулманг устимиздан рақс этсак ёниб.
Қиз қалбин забт этмак бир умрлик жанг,
Бу жангда ҳар ким ҳам чиқмайди голиб.

Балки дoston бўлиб қолгай, неча кун
Бир нигор ишқида биз тортган оҳлар.
Раҳмат сизга, ошиқ-девона кўнглим,
Шоҳона либосда кўрган нигоҳлар...

1989.

ПАХТАВОН ПЎПИСА

Ҳазил

Гар кариллаб юрсамда
Хотин, ўзинг зўрсанда.
Иҳ-м, десанг тўсатдан
Ғоз қотамиз солдатдай.

Чизифингдан чиқмаймиз,
Биз вагон, сен паровоз.
Қайга юрсанг ортингдан
Фиринг демай боровуз.

Бўлсам ҳамки кўланканг,
Эрингман, уйда якка.
Ўлдирсанг ҳам яшайман
Эрк бермай тил, билакка.

Пичоқ суякка етса,
Хор қилмайман зотимни.
Додингни бер...ар айтсам
Қайнатамнинг хотини.

2005.

МУВАШШАҲ

*Фожиали вафот этган 21 ёшли жияним
Музаффаржон хотирасига*

Мунграниб остонангда бўзлади бир ҳуснихат,
Узо-о-оқларга ке-етди, деб айтдик, алдадик.
Зорланди у ўзингдек, ортига қараб-қараб
Ай-й, куй-йиб қайтди қиз қўлига — қорахат.
Фожиали қайтди хат, тошларга урди бошин,
Фожиани айтди хат, қиз қўлида хун бўлди.
Ай-й, қиз ҳолига куйди хат, қорахатдек қиз
куйди,

Равон йўллар гудийди¹, кўк тоқи қовоқ уйди,
Жола бўлди шу куни осмоннинг юлдузлари.
Оломон дарёсида оқди лошинг, вой жон-а!
Начора, о-о начора, ночорга борми чора?!

2004.

¹ *Гудийди* — хўмрайди (шева).

ГУМОН

Тун-кун кўзларига
Тикилганинг-тикилган,
Бунча синчков,
Маккор бўлмасанг, бунча,
Ўтмишингдан қўрқасанми-а?!

1983.

ҚИЗИМИЗ ТАЪНАСИ

Аяжон, во-ой,
Аяжон, ви-ий,
Оғрияпти тишими-ий.
Конфет есанг тишинг оғрир, дейсиз-у
Кетоврасиз қутичани қулфламий.

1989.

ҲАЁТХОНГА

Бағри тошлик қилдим баъзан,
Она қизим, озоримни кечиргил.
Умрим битиб, топсам ҳазон,
Йўқлаб тургил мозоримни, кечиргил...

1991.

КИМСА

Унинг борлиги ҳам яхшида, баъзан,
Одам ҳушёр тортиб, сергак туради.
Аслида унга ҳам эмасдир осон,
Бир ёнда юзхотир, бир ёнда тартиб.

Ҳар қандай давранинг бир чеккасида
Ҳар қалай ўрни бор ўзига лойиқ,
Улуғлар қўр тўкса тинглаб осуда,
Фозиллар қатида мўмин, мулоим.

Йўқ эмас ҳар қалай фазилатлари,
Бироз ҳазил таъбу бир оз назм таъб.
Бундайроқ давралар учраса гар у
Шеър ҳам тўқиворар дўстларга атаб.

Синчиклаб қарайди юзу кўзингга,
Зимдан кузатади, қақшар асабинг.
Билдирмайгина аста ўзингга
Суриштириб қўяр наслу насабинг.

Минг йил ош-қатиқ бўл,
Билмайсан недир,
Аслию наслин чин, касби кори не!
Турмушдан нолимоқ унга ўлимдир,
Жиловлаб яшайди туйғуларини.

Миллатдан гап очсанг, индамайгина
Тинглайди, пинагин бузмайди, воҳ-ей.
Юртим деб ёзғирсанг, хушламайди, ё
Жуфтакни ростлашни кўзлайди, воҳ-ей.

Қачон эркин нафас олар, пахтакор,
Десанг, ҳавотирдан элаврайди у.
Тақдирин ўйлайлик — юрт бўлдику хор,
Десанг, ранги ўчиб безанглайди у.

Кўради, ҳаётда нелар кечмоқда,
Бироқ кўрмасликка олади — меров.
Фикри зарур бўлган энг муҳим чоғда
Ўзин овсарликка солади — меров.

Қирқ йил қирғин келса қайғурмайди у,
Минг тур тегирмондан омон чиқади.

Даврон юз эврилса ризқи бус-бутун,
Унга доим пешвоз замон чиқади.

1988.

МАРТИН ИДЕН

Хонам узра бедор кўзли тун,
Ичгим келди тонгни, осмонни,
Кимдир узоқ сўйлади афсун,
Рўкач қилиб бахтсиз инсонни.
Мен йиғладим,
Китоб йиғлади,
Йиғлаб оғди деразамда тонг.
Энди у йўқ,
Балки излайди
Ҳақиқатни
Денгиз тубидан.

1976.

ПАБЛО НЕРУДА

Инсон суварак эмас
Полнинг ёриқларида
Болаласа, жон сақласа,
Увақларда кўрса бахтиёрлигини.
Кураш жон сақлаш эмас, шунчаки
Ё ҳайқирмоқ, шунчаки
Дил билан тил ўртасидаги
Эҳтиётлик масофасидан.
Маърифатхоналар лиқ тўлди
Ҳунасажинс китобларга,
Шеърбозларнинг гўзал мияси
Дурагай мисраларни туғиш билан банд.
Назмни ишвали қиз каби

Давраларда рақс туширган
Шоирбаччалар
Қуёшнинг ёлдор нурларига
Бачкана ҳисларини тақиш билан овора.
Мен сизга дилимда борини айтдим,
Дўстларим
Бўёғи не бўлар, билмайман.
Ўлик ҳужайралар даврасида жим
Ҳаётни тинглайман
Ёниб тинглайман.
Ёрилгай бегумон бу газак — яра.
Бироқ, ҳозирча...
Тўйин оғуларга
Ташна юрагим.
Синамоқ қасдида
Бизни кун-ба кун,
Ҳаёт тахирлашиб бормоқда, қара.
Шўх-шаън фикрлашнинг мавриди эмас,
Бу давр — шундай фожиа-ки, унинг бошида
Ҳар қандай тадбирдан
Қудратли,
Чаптаст,
Онгли хийла ётар,
Чида сен, чида.
Бахтни соғинмоққа ҳақлисан фақат,
Озодлик ҳақдаги туйғуларни ҳам...
Ҳатто ўзлигингни яшир, иродам,
Енгиб чиқмоқ учун яшамок керак.
Аён,
Теграмизда нурли фожиат.
Чидагил юрагим,
Ҳозирча чида,
Чидаб яшамок ҳам
Буюк интиқом!
Ҳар қалай
Хиёнат қилмадик, шукр,
Ҳар қалай

Хиёнат қилмадик шукр,
Ватанга эътиқод руҳда барқарор.
Тириклар,
Бизларни тутингиз маъзур
Сизнинг исёндир бу — бизнинг қабрлар.

1980.

ХОТИРА

Назир Сафаровга

Бутлеров кўчаси,
Ўн еттинчи уй.
Ярим тун,
Ховлида ўчмаган чироқ.
Радио... Қўшиққа уланади куй,
«Муножот» тугади. Бу «Чўли ироқ».

Мана, рўбарўмда у олис фиғон,
Мана, ўлтирибмиз шундоқ юзма-юз.
Хаёл кўзгусида қақраган ёбон,
Хаёл кўзгусида қақшаган улус.

Жиззах барханлари, ана Назирқул —
Ҳайдаб кетилмоқда — жажжи инқилоб,
(Шаҳар ёниб битди. Миноралар кул)
Бир қаттол кечмишни кўксига жойлаб.

Кажбаҳс кезинади сахройи шамол,
Шамолки, сил каби юзлари заҳил.
Бир шаҳар беватан, ҳорфин истиқбол,
Қирда кетиб борар сурғалиб аҳил.

Кетиб борар ёшу қари, баробар,
Гуноҳли, гуноҳсиз — бирдай сарсари.
О, улар қувғинди эмаслар, улар —
Ҳаётнинг жафокаш мусиқалари.

Устоз тинглаяпман сизни шу кеча,
Сизни тинглапти бани одамзод.
Бу куйлар бизгача етиб келгунча,
Не даврон эврилди, тўзди не сарҳад.

Тўйиб тингламоққа азм этган чоғинг,
Кўринса аламдир куйнинг адоғи.
Сиз менинг ўтмишим, яқин-йироғим,
Тинглаб тўёлмаган «Чўли ироғим».

1978.

ҲОЛАТ

Дўстим Нарзулаҳонга

Хато қилдингми-я, шундай замонда,
Шундай одамларнинг кўзида, яна?
Энсангни қотириб, иста-истама,
Ҳимоя қилишар...
Юрагинг зада...

«Биз кафил» — кўксига уради бахил,
«Йўлга солволамиз» — қичқирар номард.
«Керакмас», — дейишга ярамайди тил,
Пасткашлар шу фурсат энг оқил, жўмард.

Қандай кўргулик бу?! Чидаб бўлмайди,
Мудҳиш мурувватлар... йўқдек ниҳоя.
Улар... улар хато қилмайди.
Яшар гуноҳқорни қилиб ҳимоя.

1987.

КУРСДОШЛАРИМГА

Бир сиқим дон эдик,
Синфларда етилдик обдон.
Мумтоз муаллимлар, отсин деб илдиз,
Заковат нурига тоблашди чандон.

Тўлишдик,
Тиниқдик,
Етиб ҳам келди,
Оташин ҳаётга чорловчи баҳор.
Тақдирнинг хуш-нохуш шамоли едди
Тарқалдик курсдошлар қўл силкиб хушқол.

Ва сочилиб кетдик, интиқ, бетоқат,
Дехқоннинг кафтидан учган каби дон.
Улар қайлардадир ниш урар албат,
Демакки, яна ҳам юксалар хирмон.

МУРОСА

*Кариктурачи рассом Т. Муҳамедовнинг
сўнги гаспхати*

Кечир мени,
Кечир, замондош,
Кечир ношуд мусаввирингни.
Яшамоққа қолмади бардош,
Ранжитмайман энди ҳеч кимни.

Туйғуларим сифмас заминга
Бу коинот қафас туюлди.
Мўйқаламим мисли аланга
Зулмат кўксин ёндириб кулди.

Қаён боқмай адоват ва кин,
Кулиб ўтди бу ҳаёт меңдан.

Мен-да, ундан кулиб кетдим,
Чарчаб қолдик охир кулишдан.

Чехралар бор — ҳорфин, тиришган,
Башаралар — нопок, лек майин.

Куйлашим шарт иккисини ҳам,
Иккисини баробар, масъул.
Ҳаёт шунда туюлди бетаъм
Ва бадҳазм бўтқадек нуқул.

Кўп бор риё қилди тантана,
Фош этмоққа етмади кучим.
Баъзан ҳорфин чехралар узра,
Чиздим, эвоҳ, ёлғон табассум.

Бироқ ҳаёт... қўмсайман доим,
Марҳум кўзим абадий уйғоқ.
Бир туйғудан бу виждон қоим,
Яхшиларга сочмадим сиёҳ.

Кечир мени,
Кечир замондош,
Кечир ношуд мусаввирингни.
Охир мана... тугади бардош...
Ранжитмайман энди ҳеч кимни...

ЖУРЪАТ

Қўрқманг
Хато қилишдан,
Қўрқинг фақат гуноҳ ишлардан,
Қўрқинг фақат зино ишлардан,
Қўрқманг хато қилишдан.

Титрагаймиз баъзан озурда,
Не бўлар деб гар қилсам хато.

Жоҳил замон наздида
Шаккок эди Улуғбек ҳатто.

Кимларнингдир наздида ҳаёт
Хато тукқан эди Қодирийни ҳам.
Кечайди қилингани дуоибад
Файзулла Хўжаев ва Акмал Икром.

Виждон оғриб,
Диллар ўртаниб,
Юрдик гоҳ тан олиб, гоҳ тониб
Охир яна ижобат билан
Улуғлаб турибмиз Чўлпонни таниб.

Ўтган йил
Бир «шаккок» ҳамкасбимизнинг
Юлган эдик обдон патини.
Бу йил билсак унинг кўксида экан
Адолатнинг асил Ватани.

Жонга тегди,
Гўё басир, шаб,
Равон, силлиқ сўздан ўрламоқ.
Келинг биз ҳам шуларга ўхшаб,
Адашайлик лоақал бир бор.

Кўтарайлик халқнинг юкини
Ва қаддини, юксак саботла.
Хатоларнинг савоблигини
Ҳазрати вақт исботлар.

НЕ НАФИС ҲОЛ...

Ёр ила ёр эдик ҳамдам — иккимиз,
Бўлди пайдо митти тарсо — лўли қиз.

Кимни кўрса қўл силаб уст бошига,
Бармоқларин суртарди ўз қошига.

Лол эдик буңдай нафис ҳол олдида,
Не нафис ҳол — илтижои бол олдида.

Ажабмаски қалби тош ҳам эриб кетса,
Бечоралар жонни садқа бериб кетса.

Пайдо бўлди уч-тўрт суқсур талабалар,
Мустаринлик ҳамёнига голибалар.

Парвонадир ҳар бирига мўлтони қиз,
Изн бермас ўтгали, йўл ҳам тифиз.

Айланиб кетмоқни қилгач ихтиёр,
Қадам босмоққа қўймас — пилдирар.

Безор бўлган бир қиз дер: «Бўлма хира»,
«Нари тур-а!», «...Кун борми сира?».

Иддаодан маззангчада жўшди ғурур,
Йўлчи қизни шиппак ила кетди уриб.

Шунда ногоҳ бир қалби тош барзанги,
Тепди, инграб қолди мурғак маззангги.

* * *

Бу қандай кажрафтор замондир фалак,
Хайр этарга ҳоли йўқ еса калтак.

* * *

Ҳар қадамда минг шўриш иддаолар,
Садақани уриб олар гадолар.

* * *

Қайдин бизда бу жаҳолат, бу алам,
Сени тепган оёқлар синсин болам.

2002.

АҲ...

Алам қилмайдими
Очиқ деразангни кўрмаса
Шамол?

Япроқларга тегажоқ,
Момақаймоқ, Еллар
Ўзи сезмай
сийпаланса
Ғадир Новдага.

Алам қилмайдими
Нураган
бир Чўтир,
бир пахса Девол

Чеклар бўлса
Товлар бас келмаган
Ихтиёрингни?

Буямку ҳай... майли-я:
Бир замонлар
Бўронлар бўйсунган
«Ихтиёр»гинанг

Хонага
Тоза ҳаволарни
чорлай билмаса
Калака бўлган
момиқ, Елларни
Ғадир новдалардан
қизғанмай қўйса.

Товларни титратган
Бир Алп-Ихтиёр
Бир чирик
Бир мумсик
пахса деволдан

Бўйлаб қўймаса...
Алам қилмайдими, а!?

2005.

ҲАЗИЛ

Бу армонли дунё экан,
Дунёки, бир мири кам.
Бир шоирнинг чўнтаклари
Пул бобида ҳур кетди.

Эҳ, дунёда гўзаллар кўп,
Қалам қошлар ундан мўл.
Таманнолар жодусига
Ваъда — олтин, дур кетди.

Иқтисоддан қисган худо
Ишқдан бисёр сийламиш.
Тергай-тергай хотиннинг ҳам
Пешонаси шўр кетди.

Шому хуфтон, саҳаргача
Сўз ямлаб сўз қусади.
Раият дер: «Ақл сўқиб
Ўзи эса ғўр кетди».

Қўлга маош тегса бутун
Тугагунча вовайло.
Уч-тўрт улфат ресторанга
«Юравер ҳа, юр» кетди.

Кейин эса ойликкача
Қуриб ҳамён силласи,
Тўрт тийинлик «перашка»ни
«Уравер ҳа, ур» кетди.

1977.

ДАМ ФАНИМАТ

Рубобинг созлаю чертақол, дўстим,
Ҳаётни куйлайлик авжли пардада.
Бу олтин лаҳзани куйлай олса ким,
У демак бахтлидир, бахтлидир у, ҳа.

Авж пардадан айро тушмасин йўлинг,
Оҳанглар сеҳридан топай мен ором.
Эрта балки толар чалмоқдан қўлинг,
Балки куйинг дилни эта олмас ром.

1976.

ҚУЙ, СОҚИЙ...

Яшаш яхши,
Яшаш қандай соз.
Кураш дардин бўлиб бемори.
Яшаш яхши, яшаш қандай соз,
Лабда майнинг алвон хумори.

Ҳаёт ҳануз жоҳил, бекарам,
Ҳануз банди Пиризиндоний
Бобокайфий улушини ҳам
Бугун менинг пиёламга қуй.

Тўлдириб қуй косани, соқий,
Бир кўрсатай йигитлик кучим.
Сипқарайин бугун, ҳаттоки
Увол кетган сабрлар учун.

Тўлатиб қуй косани, соқий...

1976.

ЮРТ. ҚИСМАТ. ШОИРЛАР...

Сўз кетса гар ўтган кунлардан,
Юз бор қайчилаймиз мозий лавҳасин.
Кимнидир унутиб ва кимгадир шан
Ҳайкаллар тиклаймиз — виждон тухфаси.

Тарихни титкилаш — бу расми азал,
Ижод хусусда-ку, энг сийқа тадбир.
Насимий қонини тўқди бир ғазал,
Рўдакий кўзига нил тортди давр.

Маарий кўзларидай ожиз юрт — нечун,
Шухратда осмону қисматда фақир?
Паблонинг фарёди асримиз учун
Шунчаки беҳузур туш эмас, ахир!

Йўқ бўлгач замонда диёнат, шафқат,
Не тонг, юз ўтирса Машрабдан иқбол.
Навоий шухрати ўзбекка минбаъд
Она сути мисол эди-ку, ҳалол?

Қодирийни кўмдик қалблар мулкига,
Шунда: Чўлпон, Фитрат, Усмон Носирлар...
О, Тангрим, бунча кўп бўлмаса магар,
Кўзи басирлару дили қосирлар!

Сарак-пучак зеро тарих қонуни,
Шунинг маҳсулидир бу юксак чаман,
Оний тўфонларда яна кимнидир,
Топтаб кетмадикми, ҳиссизлик билан?!

1975.

ЕЛВИЗАК

Хотин бас,
Деразани ёп.
Етар шунча шамоллагани.

Димиқмаймиз, гулдонлар сероб,
Хонанг яшиликлар ватани.

Йўқса шамоллайди

Учинчи...

Тушунсанг-чи!

Менинг келажагим!

Сенинг қувончинг.

СУРАТ

Қўлимда турибди оддий бир сурат,
Икки бахтсиз дилнинг бахтиёр дами.
Қўлимда турибди оддий бир сурат:
Гуноҳкор муҳаббат,
Сазойи журъат.

Тақдирга тик боқиб топмаган омон,
Икки ёрти ҳайрат —
Бир буюк армон.

1976.

ҚИШЛОҚЛИК БИР БОЛА

Белда суви қочган яримта қуёш¹
Қум²га қоқшол молни ҳайдар — ёшлигим.
Ўша — биз, бизмиз-ҳа, ҳилва тақирбош
Бола. Танидингми, ўттиз ёшлигим?

Қара, оёқлари чиллак шу бола,
Тиконлар заҳмидан инграб, ғудрайди,
Қайсар гов³ ортидан ура, бўралаб...
Қора терга ботиб ўн ёш улғайди.

¹ Қуёш — нон.

² Қум — камҳосил экин майдони.

³ Гов — сигир.

Эгат... оласига чигит уялаб
Туёқус, тасодиф-да, чопди ғўзани.
Тарсаки тортса ҳам «табелчи», чидаб,
Ўн бешида қариб қолган ғуссани...

Танидингми ўзинг, таниёлдингми,
Юзинг, кўзларингни элик ёшлигим?
Қайдан олақолди бу қадар мунгни,
Юрагига жойлаб қўяқолди, ким?

Эй-воҳ, иликлари ориқ ва нимжон,
Қурсоғида ўтган кунги ёвғони.
Ошқозонда ошмас гижжалар ғужғон,
Ўчоқда индамас... қора қумғони.

Молнинг тапписига маҳтал онаси,
Отаси оҳ, демай далага маҳқум.
Йўқчилик, йўқчилик ғолиб ва ғозий,
Болачи, бағрини босиб ётар, хун...

Бир забун, бир зах ун замонлар эди,
Оҳинг етказмасди ҳатто Худога.
Ҳорғин хаёлига умид ёр эди
Бир умид, умидки ўхшаш видога.

Алвидо, сарпойчан, сипо ёшлигим,
Пойтахтни уялиб кезган жомадон.
Қўл силкиб қолганим — қалам қошлигим,
Кўзи ёшлуғларим — онам, Андижон.

Кўздан боролмасман, боро билмасман,
Бағринга босгулик бўло билмадим.
Элик ёшида ҳам саланг болангдан
На бир шоир чиқди, на одам, ҳеч ким...

2005.

ТҮРТИНЧИ ФАСА

Ғазал сочинги

Шопди роҳат Интизорини,
қуймақдин, оташбангидир,
Баски, тамом қуйдирмасани,
солтур сени Худоларга.

МУСТАМАНД БЎЛСА...

Мустаманд ўлсайди гар ул манчалик,
Ашкидан обод ўлурди Чўл Малик.

Роҳат манга рутбаи расволиғим,
Додга келсам остонаси олмас алик.

Ойни офоқ мулкида ойин дема,
Нигор топмиш кўк ўзига ончалик.

Пағтойи ҳол кўйга тушсанг туш, кўнгил,
Оройиши топмас сани топқончалик.

Лайлида масрур ким, наҳоринда ким,
Ваҳмида масрур дилим хуфтончалик.

Ошубинда чун Интизор ўтсам керак,
Нола қилсам ўтгаменму ўтгончалик.

2002.

РОСТ БЎЛСАЯ

Нигоро, деб ул нигорга ёққанинг рост бўлсая!
Изларидан излаб-излаб оққанинг рост бўлсая!

Гарчи дил саҳро, ёбон, қақраб ётурди не замон
Оҳ, бу ёбон мулкида гул таққанинг рост бўлсая!

Тийрамавж мужгонинга инмоққа биз мустар эдик,
Кибр итоб кипригингда нур балққани рост бўлсая!

Ай, етар, паймона ҳам тўлди, деганда ногаҳон,
Бу харобот қалбада ишқ бот балққани рост бўлсая!

Раҳм этиб Қодир Худо, оҳимга етди оқибат,
Андалибга бир меҳр ила боққанинг рост бўлсая!

1985.

КЕЛДИНГМИ, ЁР?

Келдингми, ёр хонамизни тўлдириб хуш ҳаволарга,
Нотовон дил ташна эрди айнаи жўшқин наволарга.

Шитоби суръатинг-ла Деҳинавча итоб этдинг,
Тўпалондай тортиб кетдинг бизни ишқий маъволарга.

Даввори селобингда неча Нухнинг тўфони бор,
Дош бермагим хейли душвор бўйла буюк савдоларга.

Сарин саболаринг самум эркан-ку, сўхта жисму жон,
Мингта Ибни Сино ожиз куйган дилни даволарга.

Топди роҳат Интизоринг, куймақдин, оташбангидир,
Баски, тамом куйдирмасанг, солгум сени Худоларга.

2002.

ЗУЛФ

Зулф телба, шаҳло кўзу қош устида,
Дил телба, йигирма бир ёш устида.

Бир бенаво волайи ҳайронадир,
Наволари ҳаволанур бош устида.

Ки нигоҳ холина музтару беҳол,
Мунгранур қош ости, гоҳ ёш устида.

Хусни соҳир афсунлари офат, ажаб,
Соҳир аҳдим фош қилди, фош устида.

Зулфи майли бир гал қошу бир холдадир,
Бизнинг майл бағри тошу тош устида.

Бўйла мастлиғ этма, мужгон олдида зулф,
Балки хуш ёр кўрса хорсен лош устида.

Зулф телба, шахло кўзу қош устида
Дил телба, йигирма бир ёш устида.

2000.

ГУЛ, ЭЙ...

Гул-эй, гулгун баҳор рамзи, гуллигинг изҳор қил,
Сенда дилхун, девона дил, қуллигинг изҳор қил.

Гулга-да, булбулга-да ғанимат ушбу дамлар,
Келибди гул баҳоринг булбуллигинг изҳор қил.

Ифори изларинда тентираган елларни қув,
Бу дайри довуларда дулдуллигинг изҳор қил.

Мен соғинч сандиғида Жайхунда оқиб боргум,
Сен Зухрохоним бўлиб гулгунлигинг изҳор қил.

Жонни мудом айирма, Интизор, шу дамлардан,
Ки шайдолиғ мақомида турғунлигинг изҳор қил.

1995.

УЛ ЛАЙЛИ

Кўзи чарослигин кўзга илмайди, во, илмайди,
Қоши қалам бўлганлигин билмайди, во, билмайди.

Икки юзи оташинда икки зулфи жизғанак,
Икки тим кўз нечук парво қилмайди, во, қилмайди?

Санги мужгон, иниб киприк, ҳаволанди кибр қабоғ,
Шу боиским бирон қалбни тилмайди, во, тилмайди.

Интизор ишқ диёридан хор-у увол ўтди-кетди,
Десанг шояд: бунда нетди, бир дайди, во, бир дайди?

2002.

МАЛОМАТ ҲАЙЛИ БИЗ

Начора, ул ғаний ёра, бизимла аҳдидан тонмуш,
Бу кун бунда бизнингдаклар фиғон аҳлиға
султонмуш.

Маломат ҳайли биз, суҳбат қурурга ор этар ул гул
Жаҳонда неча булбул бўлса шунда тонгла гирёнмуш.

Қаро деб тунларим сўнгсиз, гизлагай кўқда гоҳ
Чўлпон,
Бу — зимистон бизинг тунлар ичра мисли
чароғонмуш.

Турурда аҳдида доим, қолмамиш юртда бир қоим,
Эй-воҳ, бу не залолатким, қарорда ҳукми бир
онмуш.

Интизоринг дил хунобин, кафтинг на,
тирноғингга қўй,
Десун, майли, итоб аҳли қўлинг оли ҳиноданмуш.

1987.

КҮНГИЛГА ҲАЖ

Жалолиддин Румийга назира

Йўлга чиқдим излабон, асли Сен кўнглимдасан,
Васлингга еткунча юз қояни йиқмак осон.

Бунча соҳир битмасанг бағрима жамолингни,
Жамолингни топғуча жон баҳридан ўтмак осон.

Шайтон куйи авжланур тоатимда туну тонг,
Бу дилни покламақдин Нилни қатрон этмак осон.

Раббимо, руҳи бастим қил музайян, хилъатинг¹
Этса шояд қарзими даргоҳинга элтмак осон.

Йўлингга Интизоринг, гарчи Сен кўнглидасан,
Кўнглина еткунча минг бор Каъбага етмак осон.

2005.

КЕТСА-КЕТИБДИР

Ҳофиз Шерозийга татаббуъ

Куйингда бир муғанний адо кетса-кетибдир,
Васлингни мудом излаб хато кетса-кетибдир.

Хато савти² барқидин³ бу очунда талотум,
Ой юзидин абри шарм-мато кетса-кетибдир.

Чин ёр улдир муносиб, тил ёрса лабни хиёл,
Бир ой юзлиғ тили бол тота кетса-кетибдир.

¹ *Хилъат* — тўн, мукофот тариқасидаги либос.

² *Савт* — овоз, товуш, куй, оҳанг.

³ *Барқ* — яшин, чақмоқ.

Дилим айтур тилим-а, маъшуклик лофин урма,
Ишқ сирдир, Турку Ажам, Хито кетса-кетибдир.

Ўзидан беҳабарлар осий билди, инжима,
Сидқи имон муборак, итоб кетса-кетибдир.

Бадгумонлар жаззаси яхшилиқ, қил яхшилиқ,
Яхши дилдан бу янглиғ хитоб кетса-кетибдир.

Васфинг, асли Интизор, Мирзо¹ ҳам муддаоси,
Бу йўлда икки шўрлик шитоб кетса-кетибдир.

2005.

ЖАННАТ ҲАВОСИДА

Жаннат ҳавосида бўлдим осий, во
Қаро юзим бўлди батарроқ, сиё.

Васлинг дил мақсуди эй Ёри азиз,
Найлай дил изҳори тилимда сиво.

Ажаб дил била тил маҳрамлиғи йўқ,
Қайдин маҳрам десун Ватан — Осиё.

Обидлиғ лофин ур ҳарчандки, йўқ рост,
Тилаб ростлиғ дориға ўзни ос, ё...

Ихтиёри таважжухдин кўрқамен,
Ўчмагай деб авбош оҳимдин зиё(нг).

Васлинг Жонободдин баски жанобат,
Етурсанг ғаме йўқ минг гир осие.

2005.

¹ Мирзо Кенжабек — Ҳофиз Шерозийнинг таржимони.

ҚИСИНМАНГ

Қисинманг, моҳим, асло, сазолардан қисинманг,
Сазомиз ўлдириб сўзланг, жазолардан қисинманг.

Мулзамлиғ хусни роҳат, шармисорлиғ фароғат,
Ғазоват отини ҳезлаб, мазоҳлардан қисинманг.

Туфроқдир бани олам, феълингиз алфозидан,
Низодин дўзах ясаб ғазолардан қисинманг.

Изори тўпифига тушди қалб, мусалламдир,
Кенг бичинг изорингиз, изолардан қисинманг.

Итингиз ялоғидан физо¹ бизга саодатдир,
Итга эт биза сўнгак, изолардан² қисинманг.

Сақлиғим буюк унвон ҳовлингиз овлоғида,
Ризосизлар ризосин ризолардан қисинманг.

Зуннордир занжирингиз, маслагимда минг шумор³,
Мардум бўйла беқарор, изоҳлардан қисинманг.

Қисинманг моҳим, асло, низолардан қисинманг,
Интизор жигарбағрин эзорлардан қисинманг.

2005.

ЭРДИ МАТЛАБ

Эрди матлаб бир диловар, еткурди бизга Худо,
Ул диловардан диловар йўқ, топмагум ўзга, Худо.

Диловарлик қилдинг шукр, дилрабога учратиб,
Эмди шаҳд бер, пойи гардин суртайин кўзга, Худо.

¹ *Физо* — овқат.

² *Изо* — азоблаш.

³ *Шумор* — санок.

Қисматда унга қуллуқ, Сенга қуллик қилмоқни ёз,
Бас-ки қалб сир — ёзғутларим тепчиди юзга, Худо.

Чун осийлик бўлди, бўлсин киройи андоққи, воҳ,
Биҳамдуллоҳ, иккимизни киргизурсан юзга, Худо.

Токи олам ровийлари достон қилурга очса дил,
Бизим ишқла тили бурро бўлур шояд сўзга, Худо.

1999.

ЛЎЛИВАШ

Фол очдинг, бору йўғим фолимга тушди,
Адл алдовларинг қадду долимга тушди.

Дунё ёлғонларидан букилмаган жон,
Ёлғонингдан менинг ҳолимга тушди.

Севибсан рост, севмоғим гумондир, демак,
Наҳотки, сен бағритош золимга тушди.

Мен севдим, севмасанг... йўқ айб эмасдир,
Демасанг бас: ишқи бу холимга тушди.

Жонобод, минг шукр, жонинг ободдир,
Бир жонинг жонон қалбнинг домига тушди.

2000.

ТУТЛИ ҲОВЛИ

Шухрат домланинг «Машраб» романини ўқиб

Дилга олов солди-қўйди, тутли ҳовли,
Ихтиёрим олди-қўйди, тутли ҳовли.

Машраб бобом иккимизни жовдиратиб,
Бир кўйларга солди-қўйди, тутли ҳовли.

Тентираймиз, кетиб йироқ кетолмаймиз,
Оёқлардан чалди-қўйди, тутли ҳовли.

Наманганда энг чиройли уйдир, гўзал
Арзи момо, сизнинг ҳовли, қутли ҳовли.

Жонона, кўр, Шоҳ Машрабинг аҳволини,
Қулдай бўлди, қолди-қўйди, тутли ҳовли.

Чин ошиқлик баёзини ўқиб Интизор,
Бўлди-қолди, чолди-қуйди, тутли ҳовли.

2002.

ТАВБА...

Бир акага дил ёрдим, дилимни мастон қилди,
Қадринг осмон қилгум, деб сиримни достон қилди.

Кечсалар кечма, деди, ширкка тўн бичма, деди
Тавба қил, ютарсан, деб судради, сарсон қилди.

Ўннга ҳам сўлга тортди, гўё ҳақ йўлга тортди,
Ҳақ йўлида паст бўл, деб ваъжини корсон қилди.

Қуруғим ҳўлга дўнди, ёмғирим дўлга дўнди,
Бир шўрликни қақшатиб, ўзига осон қилди.

Шу бўлди-ки оқибат, бод қолди, кўнгилда дард,
Ёрликнинг, ёронликнинг нархини арзон қилди.

Шеъринг итнинг кетига, қараб ёз эт-бетига,
Биз йўқ десак, йўқдирсан, бор, десак борсан, қилди.

Устозман, дўстман, деди, этингга пўстман, деди,
Шилсалар йиртилмай, деб эҳтиёт фасон қилди.

2005.

ПАХТАЗОРДА

Ў, болажон, юзларингдан оққан қора термидир?
Эгатлардан излаганинг олтинмидир, дурмидир?

Сенинг вайрон манглайингда ҳайрон нигоҳ яратган,
Оқ олтиндан тоғлар битган халқингмидир, элмидир?

Жуғрофия пахта майдон, Ал-жабр — бу беш чаноқ,
Доҳий санаб сиғинганинг раисмидир ё мудар?

Онгинангни ориқ қилган, рангинангни сомон-а,
Илигингдан озиқланган шудгормидир, ермидир?

Эвоҳ, ерда нима гуноҳ, ношуд эрса эр-соҳиб,
Ўз элини хор қилганлар соҳибқирон кун будир.

1987.

СУРҲОН ТОМОНЛАРДА

Дўстим Мирзо Кенжабоев оҳангларига

Ўлтирсанг чин ёр ила,
ғуборинг ёзилгайдир.
Жўшса минг чил томирда,
қон эмас, қизил майдир,
Юз қабат кийна уйи
санг эрса бузилгайдир,
Лекин дилда ишончнинг
риштаси узилгайдир —
Лутф этмаса ҳақиқат,
ростгўйлик забонларда.
Не тонг, юрак ҳақиқат
шаклидаги тор бўлса,
Соҳирий оҳангларда
пинҳоний шарор бўлса,
Кутганинг Моҳианвар,
аҳдидан канор бўлса,

Неча бурж-сайёранинг
нурига қонар бўлса:
Куйсин бу жигар-бағир
рашк ўти, гумонларда.

«Қаро туннинг бағрида...»
хаёлларга айландим,
Тўғри, йўлим олисдир;
демам: бекор шайландим.
Мен букун юлдузларнинг
руҳларига бойландим,
Қароғим деб қуёшнинг
қароғига жойландим,
Бўзлагайман, «Келгил ёр»,
самовий ёбонларда.

Юлдузлар ҳам кўп экан,
яқини, йироғи бор,
Ҳар садафнинг айрича
армони, фироғи бор.
Тингласанг дилни ўртар
«Самои ироғи» бор.
Ҳад-худсиз коинотнинг
инсонга сўроғи бор:
Собитми юртга ишқинг,
мухтасар имонларда?

Сомон йўли — бахт йўли,
юлдузлари чағиртош,
Чақмоғи товонимдан
сачраган нилий оташ.
Ватанни хилватларда
куйламоқ бас, замондош,
Кел, юксак-юксаклардан,
халқ кўксига қўйиб бош
Бўйлайлик давронларга,
борича имконларда.

Шоир қалби азалдан
нурга ташна, далли қуш.
Ҳақ орзу деб соҳилга
тармашган туғён, жунбуш,
Шукрким бу уммонда
ҳар қатра ниятдир хуш,
«Бу дунёда бир қиз бор,
ёстиғининг ярми бўш» —
Тунлари бедормикин ул,
Сурхон томонларда?

1982.

БЎЛМАЙДИ ҲЕЧ

Агиб Собир Термизий ғазалига мухаммас

Санг дардим, сарфи адо бўлмайди ҳеч,
Дил туби инграр, садо бўлмайди ҳеч,
Рашкни суйдим ул фидо бўлмайди ҳеч,
Менга қалбинг ошно бўлмайди ҳеч,
Бу дилим сендан жудо бўлмайди ҳеч.

На иложким, севгида касбинг жафо,
То қиёмат орзум: бир зум сафо.
Не ажаб, бир ажаб кун кўрсанг раво...
Билмадинг сен, қанчалар қилдим вафо,
Дил қўлингда бевафо бўлмайди ҳеч.

Неча ойдир сўрмадинг, ҳолим қалай,
Сен туфайли бу қадди долим қалай,
Қул девонанг фикр ёди, золим бул, ай:
Икки лабдан дерман уч бўса олай,
Ҳожатим ундан раво бўлмайди ҳеч.

Қодир Аллоҳ бизга ваҳ, берди тўзим,
Насибам сабр, қаноат ризқу рўзим,

Англармисан, айланай сендан ўзим,
Қайси кунки, йиғламас икки кўзим,
Сувтегирмон шаҳр аро бўлмайди ҳеч.

Васфида қашшоқ тилимдир подшо,
Йўлсизин йўлда йўлимдир подшо,
Ҳақ бир-у, ўнг-у сўлимдир подшо,
Ёрим ишқингда дилимдир подшо,
Васл аро ул подшо бўлмайди ҳеч.

Дайри дундир, унда борсан, бунда йўқ,
Оҳ, нетайки, унга борсан, менга... уҳ-ҳ...
Ушбу лаҳза кимга ёрсан, қалби чўғ!?
Ноз-у ғамзангдан отилган ҳар бир ўқ,
Қалбима теккай, хато бўлмайди ҳеч.

Асли борим обу гил, сен унда гул,
Обу гилим мушқу райҳон исли қил,
Бул муножот Интизордин рози дил,
Этмагайсан, ҳеч муродимни қабул,
Чархдан ҳам муддао бўлмайди ҳеч.

2002.

ЁР ИБОСИ

Шифоий ғазалига мухаммас

Ёр ибоси ақлу ҳушни олади,
Боқиши бағрима ўтлар солади,
Нега ёди ёдима чулғанади?
Нега жисмим зулфидек тўлғонади?
Нега қалбим ҳажр ўтида ёнади?

Ёнгинангда юрса кўзга илмаса,
Кунда юз бор кўрса парво қилмаса,
Илтифотсиз ўтса, бундоқ кулмаса,

Севгига ҳар дам ҳуқуқим бўлмаса,
Нега мудроқ ҳисларим уйғонади?

Воҳ, аламжон, ёндируб ичу тошин,
Совчилар боғлаб кетибдурлар бошин,
Кўз ёши мисли симобу қўрғошин,
Кўзларида сездим ишқнинг оташин,
Нега тилда тан ололмай тонади?

Бир замон энтиқди, оҳи урди жўш,
Титрабон дер: Тангриданму ҳар не иш?
Йўқ экан тақдирда ўйнаб кулиш.
Истагим зулфи билан чирмаш бўлиш,
Ташна кўнгиллар қачон айт, қонади?

Ёмон отлиғ Интизорингнинг оти,
Айби шул: андиша борлиқ исмати,
Жавонмардликда унвону хислати,
Кори ҳижронмуш, муҳаббат қисмати,
Чун Шифойий ишқ ўтида ёнади.

2002.

ОРАЗИ АБРЎЛАРИНГ

Шоира Ҳасан қизи ғазалига муҳаммас

Даме талх, тақдир ваҳ — чарҳ жомида гулгун шароб,
Сен бу чарҳ тўфониди сузгувчи гул, манзил сўраб,
Рашк ёп канориндай бормоқдаман кун-кун нураб,
Ишқ фано водийсида узлат чекиб бўлди хароб,
Дил мудом тўлқин кутиб баҳр устида сўнди ҳубоб.

Орази абрўларинг қалқинди хуш ноз айлади,
Оҳ, бу ҳол дилхун дилимга нур элти, ҳам роз айлади,
Куз, қиров инган юракда гул битди, чин ёз айлади,
Боғи эрамга келиб булбул чунон роз айлади,
Восила истаб Эгамдан ишқ куйин чертди рубоб.

Неча ой билдирмайин,
бу жойда чандон йиғладим,
Ўзгаларга дил ёзмадим,
ўз-ўзимга қон йиғладим.
Жон-жигарлик ҳиссини
туйдим, жон-жондан йиғладим,
Ҳоли жой топсам секин
ўлтириб пинҳон йиғладим,
Барча сизди бу жаҳонга,
биргина сен сизмадинг!

Борсам гар, ўтқазгали
топмай қолардинг жой, менга,
Топганингни келтириб
дарҳол тутардинг чой, менга,
«Конфетлардан олинг», деб
тутган Қобилтой, менга,
Муҳтарамхон оёғи
синса таъна қилмай менга,
Барча сизди бу жаҳонга,
биргина сен сизмадинг!

Ўзгаларни ҳақорат ё
жанжалингни билмадик,
Озар берса бировлар
ранжиганингни билмадик,
Маюс кетдинг, шоду хандон
юрганингни билмадик,
Турли хил дарддан чиқолмай,
кулганингни билмадик,
Барча сизди бу жаҳонга,
биргина сен сизмадинг!

Олам-олам бахт бўлиб
боққай бировларга ҳаёт,
Норасолар умрини
гулдай безар зорга ҳаёт
Ҳаммани умрида бир-бир
ўтқазар тўрга ҳаёт,

Наҳот, энди... сенга навбат,
 ўхшайди гирт кўрга ҳаёт
Барча сиғди бу жаҳонга,
 биргина сен сиғмадинг!

Хуш тилак қилган эдинг
 соғ-омон қайтгин, деб-а,
Тўй-томошо кунлари
 юртни сен айтгин, деб-а,
Онажонинг ғамларин бўлди, бас,
 қисқартгин, деб-а,
Роҳатингни кўрсин-эй,
 ўлтириб олсин тин, деб-а,
Барча сиғди бу жаҳонга,
 биргина сен сиғмадинг!

Барчага роҳат тилаб
 эвоҳ-ки, роҳат кўрмадинг,
Саховат қилдинг, ўзинг
 аммо саховат кўрмадинг,
Умидла фарзанд боқиб
 охир ҳаловат кўрмадинг,
Ўлтириб уй тўрида
 қариб, фароғат кўрмадинг,
Барча сиғди бу жаҳонга,
 биргина сен сиғмадинг!

Онажоним қаддини
 кетдинг ғамингдан дол қилиб,
Бошида оппоқ рўмолин
 қон кўзёшидан ол қилиб,
Гулдайин фарзандларинг
 кимлар қўлига зор қилиб,
Раҳмини қилмай, уларга
 кўп қийин, увол қилиб
Барча сиққан бу жаҳонга
 не учун сен сиғмадинг?!

Қирғизистон.

1974 й.

БЕШИНЧИ ФАСЛА

Изтироб

Қадрдон дўст,
Сен менга инон,
Хар юракнинг бордир ўз тили.
Қолган барға шевалар ёлгон,
Барға тиллар шу тилнинг қули.

БУРЧ

(Жиянбой Избоскановдан)

Ташлаб кетар эдим дунёни,
Бўлмасайди таниш далалар.
Бўлмасайди нозик наъмалар,
Ташлаб кетар эдим дунёни.

Кўз қиярми, тарк айламаклик
Туфилган юрт, қондош ватанни.
Ҳатто август оқшомидаги
Саболарни, дилкаш ўланни.

Йўқ, ор-номус ҳали устивор,
Дунёда бор — бир дунё ҳаққим.
Бу ҳаётдан — ҳаёт қарзим бор,
Туганмас ишқ, меҳр-шафқати!..

29 ФЕВРАЛЬ

Юзларингни очақол, баҳор,
Аксимни кўрайин кўзингда.
Димикмаган эдим бу қадар,
Бари ўтди, ўтди ўзимдан.

Тўкин ёзда соғиндим кузни,
Қорбўрон деб тошди юрагим.
Осмон кўпдан кутиб юрганам,
Ёғиб қўйди сонсиз юлдузни.

Юрт кезади оқ куч сафоси,
Тасодифга лиммо-лим йўллар.
Ана, қоқар кимдир пальтосин,
Ўтиб кетди қизлар ҳиринглаб.

Қайлардасан, севги гулшани?
Висолингга боғлар мустарин!
Бойчечаклар сенга ишониб,
Шум қаҳратон ўпди юзларин.

Замин гўё бизни унутган,
Оппоқ-оппоқ тушлар кўради.
Сочга қатик суртиб мажнунтол,
Токайгача хаёл суради.

Етар, чекин, чекин, қаҳратон,
Эркин-эркин сайрасин қушлар.
Кел, баҳоржон, зор бўлдим ёмон,
Ўзбекистон кўнглини хушлаб.

1984.

ИККИ ТУП ГУЛ

Бегонайди наслда
Улар аслида,
Ўтқаздилар гул тувакка
Иккисини ёнма-ён.
Шудгор...
Ерга ишонмадилар
Тупроқни ҳам келтирдилар
Аллақайси адирдан
Ўтиб йиллар, бировининг
Қадди ростланиб
Ўсди тикка,
Иккинчиси рангпар, майиб,
Тураверди букчайиб.
Уй соҳиби бир кун оҳиста
Қўйди тирговуч — бенаф.
Осиб қўйди
Шипга ип билан — бефойда.
Боғлади сўнг чирмаштириб
Тик новдага мажруҳин — бўлмади.

Э, эгрининг эл наздида
Насли тоза эди-да!..
Боши қотди соҳибнинг,
Орият-ку, ўлимдан қаттиқ,
Туғаб сабот, ахир тутақиб,
Тик ниҳолни эрига мослаб
Тортиб қўйди
Полга миҳ қоқиб.

1988.

САБР

Қилич сермаб
Ҳайқирди чақин,
Қулади ой, гўё кесик бош.
Узоқ, сим-сим йиғлади сўнг тун,
Осмонимда қолмади кўзёш.

Раҳми келмас
Тонгга ҳеч кимнинг,
Ҳолин сўраб, уйғотгувчи йўқ.
Ёришмади қуёш — кўнглимнинг
Қабоқлари салқиган, совуқ.

О, тонгларим,
Менинг тонгларим,
Туманларда адашган йўлсиз,
Ҳайқираман ҳужайраларим —
Вужудимнинг уммонлари жим.

Бунча эзгин,
Бунча забунсиз,
Шууримга қўнган булутлар.
Бунча лоқайд мудрамасангиз,
Ориятим — қирғий, бургутлар?!
Сизни

Узоқ кутди бир умид,
Ният қилиб толиқди ният.

Умидлари паймол бўлган юрт —
Хотирамни кемиради вақт.

Қаноатнинг косаси тўлди .
Қаноатга айланди вужуд.
Сабр,
Энди қўрқмайман сендан,
Мен сабилман, истасанг, ўлдир.

Бўғиб ташла
Амударёни,
Ўзанлари кетсин шўрланиб.
Узилмасдан Оролнинг жони
Пешонамга ёғсин шўрлари.

Сирдарёмиз,
Сирли дарёмиз,
Силқийверсин озурда, ғариб.
Ўзбекистон, кунларки келур,
Тополмайсан уни ахтариб.

Шўрлик далам,
Зўрланган далам,
Жим тинглайман оҳу зорингни.
Кўкрак кериб шу номард боланг
Сақлолмайди номус, орингни.

Эвоҳ,
Менинг исмим Қаноат,
Мен сабрман — кута биламан.
Ёғса-да, гар юз минг фалокат
Ҳаволардан, юта биламан.

Қилич сермаб,
Ҳайқирса чақин
Қуласа ой, топаман бардош.
Минг йил сим-сим, йиғласам-да хун,
Ёзғирмайман, қилмайман кўзёш.

1987.

УМИД ҚЎШИҒИ

Гупириб турган юрагимнинг
Сонсиз томирларига
Битга қушча келиб
 қўнажак албат.
Шу қушча сенинг бахтинг,
 менинг фахрим
 бўлиб қолажак.
Сўнгра у сайрайди
 тўлиб-тўлиб,
Дунёни мавжларга тўлдириб,
Сен эса тинглайсан
Кўзларингни юмиб.
Аллаланасан унинг қўшиқларида,
Аллаланади жами мавжудот.
Аллаланади томирларимнинг
 давоми бўлган
Бутун бир бахтиёр олам.

Қайлардасан, эркингина қуш?..

ТАБИАТ, ИЛҲОМ БЕР

Мен кўриб турибман, ёрқин уфқимни,
Бахтиёрлик кайфидан ёноқлари ол.
Ундан сезяпман сирли шукуҳни,
Ва гўзал, самимий, бокира иқбол.

Бугундан орзуйим қуёш қадар чўнг,
Нурранг ҳошияли эртам, индиним,
Асрим руҳим билан этмоқда гурунг,
Қалбим интилмоқда, қалбим бетиним.

Истиқбол гўшаси...
Бедор ҳисларим,
Бедор юраклардан отилган садо.

Мен қутлуғ мақсадлар сари отландим,
Бадҳазм давралар хайр, алвидо!

Табиат, илҳом бер, илҳомки мудом,
Доно тафаккурга сидқидил толиб.
Само — бир майкоса,
Лолагун оқшом,
Сипқарайин кафтимга олиб...

1977.

ҚАЛБДАГИ БАҲОР

Келди яна илоҳий жунбуш,
Баҳор, кезар теграмда шу тоб.
Хаёлимда безовта — ҳаққуш,
Парвоз, дея этади хитоб.

Тортқилайди туйғуларимни,
Учмоқ бўлиб чўққилар томон,
Дард ва армон тўла қалбимни
Етказмоқчи халқимга омон.

Ҳаққушжон, ҳақ... бу бир дил рози.
Суронлар сол, булутли кўкка.
Кўрган десин:
Кимнинг парвози,
Бунчалар шўх,
Бунчалар тикка?!

Майли, майли, юлдузларга қўн,
Тун қаърига наъра тортиб кир.
Сочқин шуълалардан
Тифдор найза йўн.
Висолгоҳда мангу
Посбон бўлиб тур!

САРҒИМТИР ИЗТИРОБ

Ёз ҳам ўтди-кетди,
Новдалар ёвқур,
Сарғимтир изтироб кезар боғларда.
Япроқлар тилида энг сўнгги такбир,
Алвидо айтади тотли чоғларга.

Ишқинг чаманида ўкинчга тўлиб,
Қалтираб турибман япроқдек бедор.
Сен нурсиз офтоб, бепарво, кулиб,
Белгисиз ёқларга чопдинг неча бор.

Қуёшга бир япроқ умри не аза,
Кимга ҳам керақдир хазонлар дарди.
Кумуш новдалардан таралган муза
Қақшаган асабим изсиз сурати.

1977.

КУЗ МАНЗАРАСИ

Далалар юзини қоплади ажин,
Қоялар сочига оралади оқ.
О, замин, кексайиб қолдингми? Нечун
Ўнгмиш боғларингдан баҳорий бўёқ.

Ўт кетди яшиллик салтанатига,
Дарахтлар ёнмоқда бесўз, бефарёд.
Бунча гўзал, бунча жозиб бўлмаса,
Ўлиминг ҳам сени, Табиат.

1983.

ҲОЛ ТИЛИ

Қадрдон дўст,
Сен менга инон,
Ҳар юракнинг бордир ўз тили.

Қолган барча шевалар ёлғон,
Барча тиллар шу тилнинг қули!

1984.

КЎНГЛИМ

Ўксиб-ўксиб кўнгил кўнгли ол бўлган,
Кўнглинг ололмадим, ўксима кўнглим.
Кўнгил кўчасида қадди дол бўлган
Зору зор кўнгилман кўнглингда, гулим.

Гулим, зору зоринг хору зор қилма,
Ол, ул зор кўнглини, ол-у зор қилма.
Олу-ол узоринда лозазор унди,
Лозазор бағрини волозар қилма.

Кўнглинг ололмадим, ўксима кўнглим.

2005.

АБСТРАКТ НАЗАР

Кўзим, кўзларингда ким бор,
Кимнинг кўзларида зорсан ўзинг?
Нигоҳдан нигоҳга тортиб дор,
Учқур сўзларимни уздинг-а, уздинг.

Сўзларимнинг боши йўқ энди,
Қонига беланиб ётар унларим.
Унларимдан юраклар унди,
Муҳаббатлар унди, қарагин.

Кўзим, кўзларингда ким бор?..

2004.

ҚИСМАТ

Бу қўшиқнинг юраги катта,
Тик боқади ҳатто ўлимга.
Куйласанг гар уни, албатга,
Қараб қўйгил ўнгу сўлингга.

Бу қўшиқнинг қисмати чигал,
Яшар халққа, Ҳаққа юкиниб...
Дов ўғлонлар дили ҳозирча
Ун чиқармай куйларга уни.
Ҳозирча у мардлар қалбида
Лашкар йиғар курашлар учун.

1979.

НАФАРМОН ХАЁЛ

Саъи суҳбат мағзи ҳар гал кечмишга жўйиб,
Ҳайрат солса қалбга олис боболар асри.
Баъзан ўзни насроний ё маздакий туйиб,
Руҳим эзди мутакаллим шайтонлар касри.

Армонимдир — ҳаволарда чақнаган чақин,
Сайёралар — тўниб қолган эҳтиросларим.
Лекин йироқ тилсимотдан тухфаи ёлқин —
Қуёш кашфин даъво қилмам, зинҳор дўстларим.

Бироқ, насиб, туғилмадим минг йил илгари,
Спантанинг лашкарида бўш турар ўрним.
Темурмалик интиқомга хезланган сари,
Черигида яроғимни кам-хато кўрдим.

Хато кўрдим Муқаннанинг ғалаёнида,
Душманларга қаҳр билан отилган тошни.
Балки чўкиб кетмас эди Жайхун комида,
Тикканимда Жалолиддин учун бу бошни.

Хато кўрдим, Октябрнинг талотумида
Камтаргина улушимни, камоли қисмат.
Кунлар келар, қизил даврон жангоҳларида
Машғал каби ёниқ қолгай бизнинг эътиқод...

Саъйи суҳбат мағзи ҳар гал кечмишга жўйиб,
Ҳайрат солса қалбга олис боболар асри.
Туйқус ўзни насроний ё маздакий туйиб,
Рухим эзди мутакаллим шайтонлар касри.

Ҳамон сизар тафаккурдан нафармон хаёл,
Ранг олсин деб гафлатдаги олис кенгликлар.
Унда бўлса бош силкитиб бир нуроний чол,
Тақдиримга армон билан кўз тикиб турар.

1976.

ҲАМХОНАМГА

Кўксинг ҳаволардан ҳаволи, нечун?
Сохта наволардан наволи, нечун?
Бу қаро кўнглингда тонглар отмаса,
Биздек гуноҳкорлар гуноли, нечун?

II

Бунча фикрлатдинг тишларингни-я!
Кўзингда бу қадар қаҳрлар қайдин?
Сенга ачинаман. Ўзингни ая,
Ёрилиб кетмагил ахир ғайрдан.

Шўрлик ҳофизангга кулгулар бахш эт,
Файзиёб ўйлар сур, эркала руҳинг.
Ниятинг нек эрса муродингга ет,
Бу очун торга тор, кенглар учун кенг.

Не тонг, бемор эрса қалбинг, нотавон,
Қонинг кўпиртирса ҳасада, бўйлаким.
Сендан нолимоқни ор билдим, шоён,
Мен сенга шифолар тилайман, дўстим.

1990.

КУЗ

Тўзғитиб хазонларни
Бунча изғийсан, Шамол.
Дардини ичга ютиб
Теварак афтодаҳол.

Ечинтириб олдинг-ку
Дарахтларни
Қароқчи?!..

*Санкт-Петербург.
1989.*

ХАВОТИР

Қуёш сингиб кетди,
Маъсума тоғларнинг оппоқ тўшига.
Борлиқни ним ҳарир оқшом элитди,
Япроқлар мажолсиз, гўё уйқуда.

Табиат кун бўйи битиб чўнг дoston,
Инжиқ тун қўлига тутқазди секин.
Қалбим хавотирда, мисралар равон,
Бирон-бир байтини ўчирмасмикин?

1976.

САВОЛ

Суюқ ашулангни
Кўп айтдинг-да,
СУВ,
Сен ҳам роса ўқчидинг
ҚИРФОҚ
Не кечди
Гунг БАЛИҚЛАР ҳоли...

1976.

ФАМХЎРЛИК

Мен
Пардани ёпаман, кечир.
Кечир,
Қаршимдаги ўчмаган чироқ.
Телба хаёл
Вужудга қайтгил,
Қийин нигоҳларни тугал ўқимоқ,
Сен-да, тин ол
Уйғоқ дераза,
Ҳаёли бўл,
Кўзларингни юм.
Астароқ шивирланг
Дарахтлар сиз ҳам,
Андак мизғиб олсин
Тиниб-тинчимаган
Бу шаҳарлик,
Бу жафокаш — тун.

Мен
Пардани ёпаман, кечир.

ЎРТАНДИМ

Кулма сен ҳолимга, бас,
Эй, маккор, фолингдан ўртандим.
Забоним боғладинг ипсиз,
Тиллари болингдан ўртандим.
Қароғим деб очдим
Қалбимни ҳар бир шитобингга,
Оқибат номим асир,
Ҳайронман, лолингдан ўртандим.
Кўрсатиб эрдинг кўзимга
Бўлғуси қадингни зебосин,
Умидим майсазорин
Ўрғучи долингдан ўртандим.
Бора-бора бетамал
Измингга тобе удми аъмолим,

Ўзлимиз осмонида
Сояйи олингдан ўртандим.
Эмди мен ошиқ эмас,
Ошиқларнинг қалбида туғён,
Ҳисларин уйғотгучи
Жарчиман, домингдан ўртандим.

1979.

ДЎСТИМ — ХАЁЛ

Қани, бу ёққа кир
Дўстим — Хаёл.
Тентирама кўча-кўйларда.
Орзуларингни ҳам чақир,
Отамлашамиз дардларинг билан,
Дастурхонга чой эмас,
нон эмас,
Ўзбек новвотидай оддий ва қадим
Ширинлик — ишонч қўяман.
Сўнг ғийбат қиламиз,
то тонггача
Адолатнинг қашқа бошини.
Оғзимизни пойлаб
Кўнгли озиб кетган туннинг
Юзлари оқариб...
ухлаб қолади.

1987.

МЕРОС

Унга
Отасидан
Мерос қолган эди
Етти ука
Ва тўшакка
Михланиб қолган
Касалманда она.

Отаси кўп ичарди,
Кўп урарди.
Онаси,
Укаларини.
Тикиб юборган эди
Қиморга,
Уйни, ҳовлини.
Бой берганди охири,
Уч-тўрт товуқ,
Оқлик бериб турган
Қоқшол молни ҳам.

Шундай қилиб унга
Мерос қолган эди
Етти ука
Ва тўшакка

михланиб
қолган

Касалманд она.
Яна нимадир қолувди-я...
Ҳа,
Ўтмишини тўйиб эммаган
Ҳорфин,

рангпар,
нимжон

ҳофиза.

1987.

СЎЗ ВА ДУНЁ

Дунёда фикрлар кўп,
Эҳтирослар кам.
Наинки эҳтирослар,
Дилирозлар кам.
Дунёнинг ибтидоси,
Интихоси сўз,
Сўз билан туғилган кўп,
Сўзи ростлар кам.

1987.

«ДЎППИЛАР»

Йўлин тўсди шилқимлик,
Бир маъсума покликнинг.
Назарлар ичида топилмади,
Бирон-бир жасорат,
Ҳаддин қайиргали
Безориликнинг.

Фарёд қилди шу пайт
Бир заиф тилак:
«Борми бирор тирик орият?»
«Қирилиб кетганми жўмардлик?»

Кўчани тўлдириб
Оқар эди хотиржам,
Орияти, ғурури
Ўнгиб кетган дўппилар.

БИТЛИҚИ АРЧА

Кийимингни еч...
Битлиқи арча
Ювинтириб қўйсин...
Тераклар.

1984.

ВАФОНИНГ САЙРОН ТИЛИ

Тиллашдик вафонинг сайрон тилида,
Дилдор, ваъдаларга вафо қилмадинг.
Югурдинг висолнинг ёлғон йўлидан,
Ёлғон манзил, ёлғон сафо тиладинг.

Ёшлик, бир ҳовуч қум,
Тўкилди-кетди.
Гул фасли — севгини англаб улгурмай,
Умримиз армонлар фаслига етди.

Виждонни кемирар энди бир кадар,
Кимнидир излайсан дегайсан зора...
Узоқ қолиб кетдик, узоқ, дарбадар
Ҳижронлардан зада нигоҳлар аро.

1985.

ҚИЗИҚ

Хаёллар яшайди,
Хаёллар ўлар.
Оппоқ хаёлимга
Қўнган ғубор,
Сенга ўхшайди.

ДИЛ ҒАШ

Мунча имилламаса
Ой,
Хиралигин қўйса-чи,
Сабо,
Ҳадиксираб турганида
Тонг.

ЭҲТИЁТ

Увлама кучук,
Унингни
Кўкка тираб.
Осмонни...
Синдириб юборма тағин.

АЖАБ..

Юрак санчар ўйласам...
Дунёда
Неки мавжуд бўлса.
Ҳаммаси...
Ҳатто чувалчанглар ҳам
Ўргатар инсонга
Яшашни.

1984.

ТАСКИН

Очил,
Қимтинма, гунча,
Булбул хонишини кутмагил,
У йўқ.
У қўшиқдай нафис,
Ер курраси қадар зил
Қафасда...
Бунча қон бўлмасанг,
Сайраб турибди-ку,
Ҳар қалай...
Чумчуқлар.

1983.

УМР ЎТАР

Тонг —
Онамнинг сарин нафаси,
Мен оромга тўймаган фурсат.
Тун —
Умримнинг жажжи лаҳзаси —
Куңдузимдан келган
«қорахат».

1983.

ИШОНЧ

Инониб бўлсайди
Юлдузга агар.
Инониб бўлсайди
Ойга,
Дарахтга,
Сенга тўкармидим
Сиримни,
Анҳор!

1984.

АЛАМ

Тиламайман ҳеч кимдан шафқат,
Тўйиб ҳам кетдим-ку мурувватларга.
Бор бўлсин туйғулар — девонасифат,
Алам-да — ҳолимдан шод эрса агар.

Хўрликлар, мен сизга ўрганиб қолдим,
Шунчалар танишки қиёфатингиз.
Ёлғонга йўғрилдим, ёлғонга қондим,
Ҳақ, ростни танимай қолдик охир биз.

Кундай равшан ранги мустарликнинг
Қабоҳат, тасвиринг кафтимдай аён.
Билдим, разолатнинг зиндонлари кенг,
Гумроҳ қалб наздида бу ҳам қаҳқашон.

Энди учгумиздир то мурод ҳосил,
Савдойи булутлар узра савдойи.
Тақдирим, тақдирга шукроналар қил,
Гумроҳлик бизга эш, содиқ, фидойи.

Шак келтирма,
Ҳаёт тушмагай изга.
Борлигин унутгил жаннат ўлкалар.
Қайтиб ҳам нетгумиз ўзлигимизга
Қувиб юборгуси... малойикалар.

ДЎСТИМНИНГ ҲИКОЯСИ

Тушимда ўлган эмишман,
Йўқловчилар
Раҳматли, деб эсга олармиш.
Кўмилибман
Ва ниҳоят.
Сўнг, мозоргоҳ бўшаб қолганмиш.
Ўтибди чамаси
минг йиллар.

Бирдан
Ковла-ковла қилиб у замон,
Темирга айланган танам чуқурдан
Суғуриб олганмиш
Бир тўп оломон.
Гўё
Сезмагандек ҳеч нарса улар,
Металлом сифатида
кетганмиш олиб.
Завод эмиш,
Эмиш кўп улкан,
Руҳимни эзармиш
минг хил ташвишлар...
Шу ерга етганда кетдим уйғониб,
Гар тушим ҳақиқат бўлиб
Тақдир шум,
Бу жуссам темирга айланса,
магар,
Келажак авлодга
Бор кичик арзим.
Танамдан не қуйишса
майли,
розиман.
Фақат
Ўқлар ясаб
Эрка ташналарни қийратмасинлар!..

1973.

ЎША, ЎЖАР ҚИЗ

Сўзларим-а, бунча қайсарсиз,
Келсангизчи, лабларим муштоқ.
Мана, ахир ўша, ўжар қиз,
Бизни йўқлаб келибди, воҳ-воҳ...

Бошин эгиб турибди, мана,
Бир нима де, тиз чўк, ёлвор, жон...

Ер чизади бошмоғи билан,
Журъатима, бунча ҳуркийсан?

Тақдим эт бир қучоқ... эҳтирос.
Қўшиқ куйла, шеърлар ўқигил,
Кел, темирни қизигида бос.

О, сўзларим, бунча қайсарсиз
Келсангизчи, лабларим муштоқ,
Мана, ахир ўша ўжар қиз
Бошин эгиб турибди, эй воҳ...

— Бунчалар гўл бўлмасанг, кўнгил,
Билмайсанки, қизнинг тилаги...
Эҳтирослар нахрида буткул,
Музлаб кетган унинг юраги.

1988.

ЁДИНГДАМИ?

Ёдингдами, мужгонинга,
Сен сурмалар тортган кеча?
Ағёр, сени эркалаб ёр,
Мен ғуссага ботган кеча?

Юлдузлардан айро тушиб,
Туннинг хилват гўшасида,
Қалбим каби ой ҳам ярим —
Кемтик бўлиб отган кеча?

Ўрда, анҳор, изларингдан
Обиравон оққанам,
Дудоғингдан ул рақибим
Бўса майин тотган кеча?

Сизнингман, деб менга пинҳон,
Унга мойил турганинг,
Дил тубида рангин ҳаёт,
Сангин бўлиб қотган кеча?

ҲАЁ, НА ХУШДИР

Хўп майли, боқмадик. Хўп майли... уят...
Кўзим кўзларингдан айролар тушди.
Андиша бормисан, юзингни кўрсат,
Жамолинг жилваси — ҳаё, на хушдир.

Андиша, балки бу сен ўзингдурсан?
Ҳаё, ҳаё — бу балки сенинг исминг.
Майлими, исмингга гоҳ-гоҳ сифинсам,
Хаёл қўрларида қовурсам жисмим.

1995.

ДИЛЁРЖОН...

Кўзларингда кўраман
Қалбингнинг рангларини.
Дилгинанг оҳанглари
Бунчалар маҳзун, мунгли.

Жоним болам, жон болам,
Юрагимни бузма-я!..
Кўзларинга қувонч бер
Жон ипларин узма-я!..

Кўзларимда кўрганинг
Дилозор андуҳларим,
Кўзларинга киритма.

Садқай-сар ғамларинг,
Арзимаиди ғамларим.

Сўзларимдан уққанинг
Дунёнинг камларини
Ўйлаб бағринг иритма.
Садқай-сар ёшларинг
Арзимаиди камларим.

Кўзларинга қувонч бер,
Қувонтир кўзларимни...

2006.

МИЛЛАТ РУҲИ

Ўйлайверсанг халқумни,
Миллий ғурур бўлгай ер.
Ғурурга йўқ халқларнинг
Руҳи шаксиз қурир дер.

Лекин, ажаб, лол қолдирар,
Кўпдан битта синоат.
Ғурури йўқ халқлар бор
Руҳан мағрур, озода, шод...

1985

ИХТИЛОФ

Сен душмансан ўз кўзларинга,
Ўртангизда бордир ихтилоф.
Ўтдим жўртта боқмай ёнингдан
Кузатдилар ёниб, жовдираб.

Қандай ҳақгўй кўзларинг, сени
Фoш этади шафқатсизларча...

1983

УЗР

Кечиринг, домла,
Диёнатли бўлмадим.
Оқламадим ишончингизни,
Сизнинг «душманлар»ни
 нишон билмадим,
Узр, минг карра.
Босолмадим сиз бoсан изни.
Чунки
Севдингиз Ватанни
 минбардан туриб,
Улуғларни алқаб бўлдингиз
 хайъат.
Буюрсалар
 дўстга,
 хешга тупуриб,
Рақибга қилдингиз карам, иноят.
Сиз жуда устасиз,
Биласиз курашнинг минг бир усулин:
Қандай чап бермоғу
Қай пайт чил бермоқ,
Қайси вазиятда чекинмоқ мумкин.
Сиз доим кучлисиз,
Сиз доим чапдаст,
Йиқитасиз усталик билан
Рақибингиз қовун пўчоғиданмас
Қулайди шилимшиқ сўзларингиздан.

ЭЗГУЛИКНИНГ ЙЎЛИ УЗУН

...аёлларнинг ор-номуси ва инсоний қадр-қиммати оёқости қилинаётганлигига норозилик белгиси сифатида хотин-қизлар ўзларини ўзлари ёқиб юборишларига зарур сиёсий баҳо берилмаяпти. 1986—1987 йилларда 270 та ана шундай хунук воқеа рўй берди.

(ЎзКП Марказқўмининг XVI пленуми материалларидан.)

Бошинг кўтар,
Ўзбек синглим,
Қасди жондан ор қил, яша,
Борлигингни кўролмагани
Бир кулгинга зор қил, яша!

Умидларинг гунчалигинда
Сўндирмоқни кўзлаганларга,
Жон олувчи мужгонларинг ўқ,
Кипригингни дор қил, яша!

Тор кўринмиш нечун кўзинга
Бу кунларнинг «ёруф» қисмати.
Қисматингни хор қилганларга
Бу дунёни тор қил, яша.

Ўлиб

Кимдан қасд олдинг, айт,
Ёниб кимни ёндирдинг?!
Синглим, жоним.

Бу аҳдингдан қайт,
Гуноҳ-ку, бу, жон синглим!

Исёнми бу? Кимга? Нечун?
Ёмонларга нафратингми?
Разиллардан қасд олмоқчун
Наҳот, жонга қасд қилгунг...

Айланайин ҳасратингдан,
Айланайин дардингдан.
Беимонлар касратидан
Ғофил қолди юрт, Ватан.

Ғийбатларнинг тили узун,
Қабоҳатнинг қўли қон.
Эзгуликнинг йўли узун,
Кечикар у ҳар қачон.

Ана, қара,
Эсиб қолди,
Ёруғ кунлар насими.
Разолатни эзиб, охир
Йўқ қилғумиз, жон синглим!

Шайтонга ҳай бер бир нафас,
Ўтмишингга назар сол.
Тўмарис гар шундай қилса
Не кечарди юрт ҳоли?!

Зебуннисо, Нодиралар
Қисматида минг фарёд...
Майна Ҳасан қизини ол
Ўлим, қўрқув унга ёт.
Йўқ, ўлимдан ҳазарлар қил,
Уни доғда қолдир, яша,
Юрагингни яхши кунлар,
Умидларга ёр қил, яша!

Ўзбек синглим,
Бошинг кўтар,
Қасди жондан ор қил, яша,
Сендан бахтни қизғонгани
Бир кулгингга зор қил, яша!

1986 й.

ТЕНГҚУРЛАРИМ

Соғинч билан ўйладим сизни
Қайда бўлмай эслаб, талпиндим.
О, қора кўз қишлоқдошларим,
Сиз ҳам бизни қумсадингизми?

Сидирдими ё хотирингиздан,
Армонларни йиллар довони.
Эслайсизми, ҳар бирингизга,
Мақтал эди қирқ қиз жамоли.

Изғир эдик тунлар қишлоқда,
Бежиз бўлмас итлар ҳуриши.
Юдузларларнинг жимирлаши бу —
Бўй қизларнинг юрак уриши.

Кеча тунда қишлоқни кездим,
Нимагадир итлар ҳурмади.
Имламади юдузлар ҳам жим,
Дарвозалар боқди мунғайиб.

Донғил ариқ «лоток» бўлибди,
Жилдирайди чулдирабгина.
Юраklarим кетди эзилиб,
Қишлоққинам, шундай кичкина...

Мойгир йўли, Жонобод йўли,
Шунчалар ҳам тангу тормиди.
Пойтуғ... етар узатсам қўлим,
Бир пайт пойтахт руҳи бор эди.

Ҳамма нарса ўзгарган бутун,
Уйлар пўрим, мевалар бўлиқ.
Қишлоқ гўзал — шаҳардай гулгун,
Фақат ... маъсум Тешиқмозор йўқ.

2006.

ОҚШОМ. ТУН ВА ... НАР ШЕР

(Манзара)

Мағриб, бағри доғли. Қуёш ботди.
Ботди-кетди ориятли қари Шер.
Ҳилол-тул. Юзга чиммат, бошга худди
Тунихоби чочвон ташлаводди Ер.

Маъсум тортиб қолди болажон боғлар,
Сокин, хомуш сургалади Сомон йўл.
Нола қила-қила чиридоқлар
Тинчиди, лаблари пулкиллаб Ойкўл...

Катта йўл бурилиб довдираб кетди
Қишлоқнинг тор, фақир кўчаларидан.
Бир қўшиқ уч қадам наридан ўтди,
Билмадик, у шўрлик кимга зор эди.

Бошин ҳар ён уриб улоқди сўқмоқ,
Шир-шалаббо шудгорда лойга ботиб.
Тўрткўлканда қишлоқдан йиғлаб оқди,
Ой Зухрони судраб чиқди уйғотиб.

Кўринди олисдан саллали тоғлар —
Бомдодга ошиққан қишлоқ чоллари.
Хира тортиб тунги шамчиروқлар,
Бўй чўзди Куйганёр¹ теракзорлари.

Икки тоғ ортидан эснаб, керишиб,
Кўринди ёллари гуркираб нар Шер...

2005.

¹ Куйганёр — Андижон тумани маркази

ОЛТИНЧИ ФАСЛА

Чорёрларим

Эй дил, топинганини топганга бўлмас,
Меҳри меҳрини истаб юлганга бўлмас.
Улсан, балки кўзини ёпар, ёпар-у
Кўзинини ёпмаслар ёлганга бўлмас.

ТЎРТЛИКЛАР

Ўтганлар ёдидай ўтиб борамиз,
Шодлик, ғам-бахрибайт, битиб борамиз.
Қанча узоқлашиб кетганим сайин,
Шунча яқинлашиб борар орамиз.

* * *

Қай гулда дилимни сайрона кўрдим,
Қай дилда ўзимни ҳайрона кўрдим.
Ҳайронлиғ шуки, ҳар обод юзларни
Харқилиғ, ҳаробат, вайрона кўрдим.

* * *

Биз асли қайдинмиз? Қайдин ўтурмиз?
Мурод мақсудлара қайда етурмиз?
Биламан. Ўзингдан йўл олиб, аё,
Адашиб тупроққа кириб кетурмиз.

* * *

БАХТИМ — жигаримни эзмоғинг, эй дўст,
Умримни лаҳза-лаҳза бузмоғинг, эй дўст.
Англашиб ҳар дамда қадрим нарҳини
Жоним ришталарин узмоғинг, эй дўст.

* * *

Кўзлари дарёим-ай, чўкар пайти бу,
Жудолик оҳини чекар пайти бу.
Заволим ўзингга зорлиқдан, ҳай дўст,
Кўзларинг тубига чўкар пайти бу.

* * *

Кимки соғинибди, бахти бор бўлсин,
Икки жавониби барқарор бўлсин.
Интизор оҳини уйдан қувганлар
Кўчаси Интизорга интизор бўлсин.

* * *

Сато торларидан садолар кетди,
Гуллар япроғида саболар кетди.
Шуларга маст бўлиб сен кетдинг, гулим,
Изингдан бизнинг дил адолар кетди.

* * *

Эй дил, топинганинг топганча бўлмас,
Меҳри меҳринг истаб чопганча бўлмас.
Ўлсанг, балки кўзинг ёпар, ёпар-у
Кўзингни ёпмаслар ёпганча бўлмас.

* * *

Бу қадим работдир, ўторимиз бор,
Қалбимиз қаърида ўт торимиз бор.
Дунёйи ўтрик, бу танни қийнама,
Шу ўтрик тан ичра, ўт оримиз бор.

* * *

Бир дил ташна бўлса, бўлар шунчалар,
Фамга ошно бўлса бўлар шунчалар.
Бағрингни тош кўрдим, кўзларинг беёш,
Кўзлар ёшга тўлса, тўлар шунчалар.

* * *

Кўнглим, не қилсам сени шод қилдим,
Зор бўлганим зорликда ёд қилдим.
Ҳар неки ҳаробат, тошимдадир,
Ўзимни ўзимда обод қилдим.

* * *

Дилим овлоғига қанча яширмай,
Дилларга йўл топиб чиқасан, доғман.
Қадрингни қадрлаб қанча оширмай,
Қадримни парчалаб йиқасан, доғман.

* * *

Тўғрисўз тукқанга ёқмас, инчунун,
Кун келди, тўғри сўз ёқмас тўғрига.
Кераксиз каломга дўнмаслик учун,
Алифдай тўғри сўз боқмас тўғрига.

* * *

Дўстим, мастлифингдан мастона бўлдим,
Сўзи ростлифингдан остона бўлдим.
Яхши одамларнинг пойи остида
Депсалиб-депсалиб достона дўндим.

ЕТТИНЧИ ФАСЛ

Онамнинг бўйлари

*Она, Сиз билардинингиз, сизларди юрти ҳам,
Кимдир айнардир, куларди кимдир.
Мен нафсиа сабрни қилароқ малҳам,
Ҳазрат ҳалолликка синадим, юкиндим.*

ОНАМ ЯШАГАН УЙЛАР

Сен яшаган ҳовлиларга боролмайман, онажон,
Борсам, яйраб, борлигингдай киролмайман,
онажон.

Сен бахш этган бу бафирнинг бағрида тошлар
синди,
У тошларга бошим уриб ёролмайман, онажон.

У уйларда энди бизга мушукчалик йўқ қадр,
Бир кўрпача тўшалгунча юз иддао, минг садр.
Бу гўшанинг тўшаклари наҳот, шунча юпқадир
Юпқалашиб кетдимми ё билолмайман, онажон.

Борсам, болам, келдингми деб, борингни
тўккувчийдинг,
Бўйларимга зор оҳу зорингни тўккувчийдинг.
Пешонамни сийпалаб, ўпиб, минг
ўргилгувчийдинг
Ўргилай деб борсам, энди тополмайман онажон.

Сен яшаган ҳовлиларга боролмайман, онажон,
Борсам, яйраб, борлигингдай юролмайман,
онажон.

2004. ·

ЖАННАТИ ОНАМ

(Достон)

*Ассалом, хоксор, эй мунглиф мозор,
Онамнинг бўйларин симирган замин.*

I

Онажон, ҳа бу мен, мен яна келдим,
Хоксор қабрингиздан имдодлар тилаб.
Сизсиз олам сўлғин, торайди, билдим,
Осмон ҳам пасайди, тушардай қулаб.

Янгроқ, сафоли кўнгил мавжлари,
Билмам, қаёнларга кўчдилар бирдан.
Дилимнинг зим-зиё, олис буржларин
Ёритган чироқлар ўчдилар бирдан.

Шеър ҳам ёзолмайман, гоҳ сўз ёқмайди,
Гоҳо ўз сўзимга ёқмайман ўзим.
Излаб-излаб топсам, илҳом қоч, дейди,
Билмадим нимадан қорайди юзим.

Қорайиб кетгандай бахтим, толейим,
Онажон, бу бошни қайга урайин?!

II

Онажон, бошимни қайга урайин,
Қондошлар бемеҳр, ёрон қутқусўз.
Оҳларим Аллоҳга етмайди, тайин,
Ва отам... Отамни биласиз — бирсўз.

Ул зотни фикридан эндирмоқликдан,
Осон, бу очунни издан чиқармоқ.
Гоҳо бир ифтихор туйиб ичимда,
Дейман, отамиз-да, отамиз шундоқ...

Кимдир бир даврада қадаҳ сўзида,
Деди, ота ўлмагунча йигит эр бўлмас.
Ота, сиз ўлманг, мен эр бўлмай ўтай,
Отажон, ўлмайлик, ер-ку еб тўймас.

Кўп яшанг дунёда бўлиб бир дунё,
Онажон, дуо қилинг, сиз ҳам илоё...

III

Онажон, дуо айланг сиз ҳам, илоё
Отамиз атойти имонбой бўлсин.
У дунё, бу дунё, Ўзи ҳамсоя,
Юзлари ёп-ёруғ, ойдин ой бўлсин.

Даврон дов, югурдик, имон у ёнда,
Эътиқод бу ёнда, эътимод¹ ҳалак.
Кетмон қавартирган қўллар Қуръонга
Қовушган дамларни қилсин муборак.

Қайта қорлар тушсин тоғлар бошига,
Қуриган дарёлар оқсин шарқираб.
Қачон чопиб борсак отам қошига,
Чиқиб келаверсин нурдай ярқираб.

Отамиз илоё, имонбой бўлсин,
Онажон, гўрингиз нурларга тўлсин.

IV

Онажон, қабрингиз нурларга тўлсин,
Шул нурдан нурафшон бўлсин гўристон.
Мозорат хайлига раҳмат ёғилсин,
Ўтганлар руҳини қилсин гулистон.

¹ Эътимод — ишонч.

Бу кўхна шикоят: ўлганга қийин,
Дунё йиғлаб-сиқтаб ўтаверади.
Гардуннинг ишлари бир чавгон ўйин,
Йиқилган йитади, кетаверади.

Бу ёқда битмайдир ишку йўқ, ахир,
У ёқда қийин дер: тарозу, шайин,..
Икки елкамизда шайтони лайин
Икки дунёмизни қилди бехайр.

Ёзилмоқ ёзилса минг бойла, минг тўс,
Суякни синдириб чиқади ҳақ сўз.

V

Суякни синдириб чиқаётир сўз,
Бир сўзки, тўсмоққа етмагай кучим.
Ва бир ҳақиқатни англадим, туйқус,
Қалам бир восита ёзғирмоқ учун.

Қўшинининг товуғи қақилласа ҳам
Хешларим наздида мен қуймоқ едим.
Жигарлар қозони шақиллаганда
Аслида тузлиғим тузга зор эди.

Она, Сиз билардингиз, сезарди юрт ҳам,
Кимдир ачинарди, куларди кимдир.
Мен нафсга сабрни қилароқ малҳам,
Ҳазрат ҳалолликка синдим, юкиндим.

Ўзига ёлвордим гоҳ шом, гоҳ саҳар,
Берсанг, ҳалол бер, деб қилдим нолалар.

VI

Берсанг ҳалол бер, деб чекдим нолалар,
Ҳалол берган бўлгин фарзанд, ризқни ҳам.

Кўзлари мунглиғларим — тўрт боламни-да,
Ўзингдан ўзгага зор қилма, Эгам.

Қўллари чўзилса чўзилсин фақат
Ўзингга, ўзингга, зинҳор ўзингга.
Борайин қошингга виждоним обод,
Кимса миннатини солма юзимга.

Миннатлиғ ризқингдан омонлиғ бахш эт,
Ризқнинг миннатидан ўзинг сақлагил.
Кун келиб қошингда турсам бетма-бет,
Ҳалол деб, ҳалол деб, суйгил, ёқлагил.

Онажон ўтдингиз чекиб эҳзон¹лар,
Ҳуллаи² ҳалолдан кийиб эҳромлар.

VII

Ҳуллаи ҳалолдан кийдир эҳромлар,
Бу осий вужудим, руҳимга. Нажот —
Дунёда неки рост — ўзингдан хабар,
Ўзингдан хабарман — соҳир, муножот.

Феълим агар хуш хулқлиғ қилди намоён,
Бу менинг, бу сенинг феълингдан нишон.
Феълимда нимаики сенга ижобат
Ўзингдан, отамдан, онамдан, ишон!

Ё Алло-о, онамни ўзинг ярлақа,
Ҳавзи Кавсарингдан этма бенасиб.
Меҳрибон ўзингсан, ўзингсан фақат,
Жаннат боғларига қилгил муносиб.

Жони чиқарда ҳам деди, бош болам,
Оҳ онама, оҳ онама, оҳ онам...

¹ Эҳзон — ғам, ташвиш.

² Ҳулла — кийим.

VIII

Оҳ онама, о-о онамаҳ, онам-ай,
Ортимда қол, дединг, қолдим, вовайло...
Кам қилмай яратди, туғдинг кам қилмай,
Бугун буюк камим ўзингсан, илло.

Ой, қуёш ботсада офринмас олам,
Дунёни нуратиб кетаркан она.
Бу олам оламмас, энди у — алам,
Аламларга дўнган буюк ғамхона.

Афсоналар бўлди Андижонда-я,
Пойтуғим¹ пойига ёзди поёндоз.
Чувамалик² оддий Тожихон ая
Шояд, даргоҳингда турса сарафроз.

Аввали охирин нур қил, кечиргил,
Тангрим, волидамни ҳур бил, кечиргил.

IX

Ёраб, волидамни ҳур бил, кечиргил,
Иймон чироғини ёрит чарағон.
Жуссаси чивикдай муштипар учун,
Ўн бир уммат туғмоқ айтмоққа осон.

Айтмоққа осондир шунча жужуқни,
Тўймай тўйдирмоғу киймай кийдирмоқ.
Кўзим косасидан чиқмоқда бугун,
Бор йўқ тўрттасига, алҳамдулиллоҳ!

Беадад шукрим бор шафоатингга
Шафиқу шоиста яратдинг бизни.

¹ *Пойтуғ* — шаҳар. Ривоятларга кўра араб лашкарбошиси Ибн Қутайбанинг қадами етиб, Фарғона музофотида мусулмон дини ўрнатилгани шарафига туғ тикилган азиз жой. Онамиз шу ердаги қабристонга дафн этилган.

² *Чувама* — онамиз туғилган қишлоқ.

Муҳаббат жо этдинг ботинимизга,
Ўзингга хос қилдинг юдузимизни.

Сўз ила рост эди шўрлик волидам,
Сўзида рост қилгил сўрофингда ҳам.

X

Сўз била ростмикин даргоҳида ҳам,
Ва ҳамон содиқу, солиҳа, зариф?
Она, хабар беринг, аҳволингиздан,
Ҳеч йўқ тушларимга киринг ахтариб.

Дийдор қиёматга қолди, биламан,
Энди кўзларимга термулгувчи йўқ.
Энди атиргуллар чаман очилган,
Туфилган уйларим мен учун узоқ.

Совуқ қаршилайди дарвозалари
Хўрсиниб қўяди кучук ҳам базўр.
Ҳамма ёқ бадастир, саришта бари
Негадир меҳр йўқ, меҳр йўқ, меҳр.

Сарин шаббодадай ҳарир, фарзонам,
Нон иси келарди Сиздан, оҳ онам.

XI

Нон иси келарди Сиздан, оҳ она,
Бир бор келармисиз бизни соғиниб...
Тонг ҳам уйғонарди порлаб у дамлар,
Болалар туйларди бувига қониб.

Ҳавасла боқарди қўшни «балкон»лар
Дарахтлар елпирди камтар кулбамни.
Шаҳарлик қушчалар келарди йўқлаб,
Меҳрдан яралган мушфиқ онамни.

Мен ойлаб бормасдим сени сўроқлаб,
Бўйимга зор қилиб... суйиб ўғлимни.
Шундаям нолимай алқардинг ёқлаб.
Шу бир мусичалик меҳри йўфингни.

Бўйингдан, бўйларингдан, ўргилай, она,
Нон иси тутсайди уйимни яна...

XII

Нон иси тутмайди уйимни, мана
Уч йилки келмайсиз шошиб, ҳарсиллаб.
Сизга ичиқдими, терак шохидан
Бири қулаб тушди, кеча қарсиллаб.

Хомуш тортиб қолди Анжон йўллари,
Оқсоқол чинорлар сўнган ошубдир¹.
Отамнинг чўяндай чайир қўллари
Сиз терган пахтадай юмшоқлашибди.

Ажабмас юмшаса дийдаларимиз,
Ким содиқ эрсаким дийдор муносиб.
Дийдордан наримиз — Ундан наримиз,
Унинг дийдори, дер дийдордан насиб.

Демак дийдорингиз Унинг дийдори...
Ота, Дийдоридан кетмайлик нари.

XIII

Отам дийдоридан этмагил нари,
Кўзларига нур бер, сахий умр бер.
Ва йўллар, элтувчи ўзингга сори,
Ўзга йўлларингда қилма мусофир.

¹ Ошуб — ҳаяжон.

Соғу саломат қил, иймон, жонини
Қолгани қўл билан яралгай, сўзсиз.
Онамга сарф этиб хонумонини,
Асраб қололмади укаларимиз.

Онам дуо қилса барчамизни биз,
Қўшилиб дуолар қилибмиз, фақат,
Ўзингиз саломат юринг, демабмиз,
Бошимизда туринг, демабмиз, ҳайхот!

Дилозорлигимдан дилимда озор,
Ассалом, хоксор, эй мунглиф мозор.

XIV

Ассалом, хоксор, эй мунглиф мозор,
Онамнинг бўйларин симирган замин —
Сен энди онамсан, Сенда онам бор,
Онамни онамга топширдим. Омин...

Аллоҳим уларни жуфту жо қилгил,
Улини булига айла гиргиттон.
Бағрини бағрига бериб икки дил,
Бир дилга айлансин. Ўзинг меҳрибон.

Қулингга сабриул жамил ато қил,
Умидим «Каримсен каримул карам¹».
Ўзингдан таралган шаксиз барча йўл
Ўзингга восил қил турбат²ингда ҳам.

Пойтуғ, қайдасан, шамолдай елдим,
Онажон, ҳа бу мен, мен яна келдим.

2005.

¹ Карамлиларнинг ҳам карамлиси. Умар Ҳайём мисраси.

² Турбат — тупроқ, хок.

МАЙЛ

Шеър нима ўзи?

Инсоният яратган энг буюк, ҳар ҳанча уринманг, охиригача сир-синоатига етиб бўлмас бир гўзаллик!

Шундай бўлмаганида эди... Дунё ўта зерикарли бир маъвога айланиб қоларди. Ҳеч бир эл-улус миллат бўлиб шаклана олмас эди. Тил ғарибдан ғариб, куйи-навоси, оҳанги-муסיқаси, жазби-жозибаси йўқ бир воситагина бўларди.

Шунинг учун шеърият асло ўлмайди. Шунинг учун ҳар қандай ғала-ғовур йиғинда икки қатор шеър айтсанг, сув сепгандай ҳамма бирдан тинади-қўяди. Шеърда сеҳр борлиги шудир-да!

Ана шу сеҳр жинси, ёши, баъзан, ҳатто, касбидан ҳам қатъий назар, кўпларни ўзига тортаверади. Бу — бир тарафи. Иккинчи тарафи, киши ҳаёти давомида шундай оний туйғуларни баданидан ўтказадик, уни оддий сўзлар билан фикр қилиб айтиб бўлмайди. Жўн бир гап юзага келади-да. Шунда киши беихтиёр шеърга талпинади.

Шеъриятнинг шу нозик хусусиятини инобатга олмаган номдоргина бир шоир укамиз радиоаги чиқишларидан бирида: «Юриб-юриб, эллигада шеър ёза бошлаганларни жиним суймайди», — деб қолса денг. Қай бир маънода у ҳам ҳақдир. Лекин...

Жининг суймаган бўлса, айб — жинингда! Элликка кирадими, олтмишгами — кимнингдир кўнгли шеър битишни тусаб қолган бўлса, бунинг нимаси ёмон?! Гап ким ва неча ёшида ёзганида эмас-ку. Шеър бир кўнглининг бошқалар билан дардлашиш воситаси-да. Бу ҳуқуқдан маҳрум қилишга ҳеч кимнинг ҳаққи йўқ.

Айтайлик, киши кўнглида қизига меҳри шундай жўшадик-ки, бирдан бисотида бори ширин сўзларини маржондек тизиб, қизалоғи бўйнига осиб қўя қолса-да:

*Она қизим,
Оловнинг қизи,
Аразласанг, бу олам бийдир,
Эркалансанг – мен пардай сузиб,
Қуёш ийиб, ойлар эрийди.*

Ҳаёт – ўргимчакнинг торидек нозикдан-нозик бир нарса. Шундай бўлмаса, одам боласи ўз қизига нисбатан дил-дилида жунбушга келган оталик меҳридан ҳам чўчиб кетадими? Шунда дарҳол Тангрига тавалло қилишга ўтиб олади – йўқ, бу Сенинг ҳам қизинг-ку, Художон:

*Қодир Эгам!
Ёлғизимни асра Ўзинг,
Олов қизим асра Ўзинг,
Олов қизинг асра Ўзинг.*

Шеърда баъзан биргина товушнинг («м»нинг) иккинчисига («нг»га) айланиши айрича бадиият, ўзига хос таъсирчанлик пайдо қилади.

Бу-ку отанинг қизига меҳри экан, онага фарзандлик меҳри кимга бегона? Айниқса, она вафотидан кейин, эҳтимол, тасодифан синиб тушган терак шохи ҳам шу мўътабар зотга ичиккан бўлиб туюлаверса, шеър ёзмай, нима қилиш керак:

*Сизга ичикдими, терак шохидан
Бири кулаб тушди, кеча қарсиллаб.*

...Абдунаби Бойқўзиёвнинг «Губорингни ёзгайман» (1990), «Сени излаб келдим» (1995) тўпламларида, баъзлар ва газета-журналлар саҳифаларида босилган шеърларини ўқиб, негадир, беихтиёр

кўнгиладан шу мулоҳазалар кечди. Эҳтимол, айрим-лардек катта даъволари йўқлиги, тўрт қаторни жуфтлаб-жуфтламай, «илоҳийлик»дан сўз очадиганлардан эмаслиги, камсуқумлиги бунга сабаб бўлган чиқар.

Бу шеърларда кўпларимиз қатори болалиги қишлоқда кечган, катта бир шаҳарда яшаётган жайдари, танги, самимий йигитнинг ҳаёт фалсафаси билан ошно бўласиз. Кейин ўзингизда унинг ижодий қатъиятига шериклик сезасиз:

*Ёзилмоқ ёзилса, минг бойла, минг тўс,
Суюкни синдириб чиқади ҳақ сўз.*

Ҳақ сўз! Бир қарашда, жуда баландпарвоз бирикма. Бир қарашда...

Дунёда ҳар қандай ижтимоий ўзгариш осон кечмайди. Онг ҳам ҳар қандай янгиликни қабул қилавериши қийин. Ижтимоий-сиёсий тузум бирдан ўзгарса-чи? Истанг-истаманг, бир тоифа одам эски тузумни қўмсайверади. Бундайлар билан баҳслашиб ўтириш ҳам кўпинча ортиқча. Лекин, барибир, тортишгинг келаверади.

Биз тенги авлод — элликнинг нари-берисидагилар бундай тоифага икки карра дуч келди. Бир қудабимиз бўлар эдилар, умр бўйи: «Амир Олимхон замони яхши эди», деб ўтдилар. Энди эса «Коммунизм етмишинчи-саксонинчи йиллари ёнимиздан ўтиб кетган экан, аттанг, кўрмай, сезмай қолган эканмиз», — деганларни ҳам кўрдик.

Эссиз-а, этагидан маҳкам ушлаб олмаган экансан-да...

Шундай кезларда адабиёт жонга ора киради. Абдунабининг 1983 йили бир ҳамқишлоғига бағишланган шеърида:

*Сиз улғайган қишлоқлар оти
Гарчи айтилса-га Мойгир, Жонобог,
Нечундир мойсизроқ пишиб овқати,
Дастурхони эди андак нообог, —*

деган сатрларга дуч келамиз. Чунки, очиги, у замонларда «эгатларда тунаб қолса, ҳасратларини қудуқларга айтар эди оталаримиз».

Ихчамлик — шеърнинг шериги. Шоир буни биледи. Шу жажжи асарда замон манзараси чизилган бўлса-чи!

Мана, 1976 йили ёзилган «Хавотир» шеърининг бор-йўғи:

*Суюқ ашулангни
Кўп айтинг-га,
СУВ,
Сен ҳам роса ўқчидинг,
ҚИРФОҚ.
Не кечди
Гунг БАЛИҚЛАР ҳоли*

1985 йили битилган «Таскин» шеъри ҳам мўъжазгина:

*Очил,
Қимтинма, гунча,
Булбул хонишини кутмагил —
У йўқ.
У қўшиқдай нафис,
Ер курраси қадар зил
Қафасга...
Бунча қон бўлмасанг:
Сайраб турибди-ку,
Ҳар қалай...
Чумчуқлар.*

Бу икки шеърни бир-бирига боғлаб турадиган ришталар фақат уларнинг ҳажмигагина алоқадор эмас. Шоирга ўша замонда балиқларнинг гунглиги, булбулнинг қафасга тушгани, ўрнига чумчуқлар сайраб тургани маъқул келмаяпти. Бу ерда балиқ — балиқ, булбул — булбул, чумчуқ — чумчуқ эмас...

Шеърхонга нима фарқи бор: унга асарнинг қачон ёзилгани эмас, нима дейилаётгани муҳим-да. Ҳар

ким ўз замонидан шунга мос ҳолатни кўз олдига келтириб ўқийверади.

Абдунаби руҳиятида ғазалга мойиллик бор. Кейинги пайтлар ғазалларини Интизор таҳаллуси билан битяпти. Айрим ғазалларга тахмислар ҳам боғляпти. Албатта, ҳали арузий сир-синоатни пухта ўрганиш, бу вазний йўл табиатига мос кўп жиҳатларни такомилга етказишига тўғри келади. Лекин машқлари ёмон эмас. Ғазалга иштиёқнинг орта бораётгани ҳам ёш билан боғлиққа ўхшайди.

Она мавзуига қалам урмаган шоир бўлмаса керак. Бу тахлит асарларни иккига бўлиш мумкин: онаси ҳаётлигида битилган сатрлар, вафотидан кейин бу улуғ зотни оташин соғинч билан қўмсаб ёзилган шеърлар. «Жаннати онам» — иккинчи тоифага мансуб. Бу шоирнинг ягона достони. Унчалар катта эмас. Ўн тўртта ўн тўртликдан иборат, холос. Ҳар ўн тўртинчи мисра кейинги қисмнинг биринчи сатри бўлиб келади. Бу эса бўлакни бўлакка чамбарчас боғлашга хизмат қилган. Асар фарзандона самимий туйғулари билан эътиборни тортади.

*Сен энди онамсан, сенга онам бор,
Онамни онамга топширдим, омин, —*

дейди шоир охирида. Мозорни онага ўхшатишни дабдурустдан ҳазм қилиш қийиндек. Лекин дostonдаги руҳият шунга мос.

Хуллас, Абдунаби Бойқўзиёвнинг шеърларини ўқинг. Дилингиз ёришади. Чунки шеърга ошно кўнгил эзгуликка мойил бўла боради.

**Султонмурод ОЛИМ,
адабиётшунос, Халқаро Аҳмад Яссавий
мукофоти совриндори**

МУНДАРИЖА

БИРИНЧИ ФАСЛ:

Анджоним — андажоним	3
Шеър азоб, шеър бахт	4
Сен йўфингда	5
Мен туғилган юрт	6
Ёшлигим	7
Куйганёр	8
Софинч	9
Яккачинор	10
Тўрғай	11
Армоним йўқ	12
Юртдошлар	13
Ҳаётхон	15
Мактуб	16
Кутолмадинг-а	16
Дилим лим дард	18
Қумри	19
Сиз	20
Онажон	21
Қўшиқ	22
Довонда	23
Болалик	23
Олов қизим	24
Далаларда олачалпоқ қор	26
Ўхшашлик	26
Мабодо	27
Шоирнинг ўзига надомати	27
Есенинга ўхшатма	28
Миллий ифтихор	29
Оқ йўл тиланг	29

Отамга эскича мактуб	30
Андижонлик ижодкорларга шогирдлик ҳазиллари	32

ИККИНЧИ ФАСЛ:

Ишқ	35
Шамолжон ^т	36
Қалдирғоч	37
Вояҳ	38
Аё!..	38
Қайдасан, булбул	39
Моҳижон	39
Интизорликда	40
Сенсиз	40
Довдир жилғаман	41
Гуллар-да ичиқди	42
Огоҳ бўл	43
Мўъжаз жон келди	43
Гиря	44
Кўзларингни ўқий олмаса	45
Руҳлар диёри	46
Ёлғизмисан, тунги айрилиқ	46
Сен, оҳу	47
Умрим телба садо	47
Жоним, айт	48
Қувонч ёшлари	49
Қонаб кетсин юрагим	49
Нажот	50
Садоқат	50
Ювилмаскан дилнинг доғлари	51
Бир кун	51
Қорачуғи уммоним	53
Биё	53
Хилқат	53
Жудолиф дашти	54
Остонанда оҳларим қолди	55
Жиззах гўзали	56

«Ҳайратлар» уммони	57
Оралиқ	57
Излаганлар излайверсин	58
Фото	58
Бахтли бўлишимиз бор	59
Кел	60
Агар мен ўша бўлсам	60
Тасалло	61
Куй фасли	62
Набираларим	63
Изингизда зорлар	63

УЧИНЧИ ФАСЛ:

Дийдор	65
Эҳтиром	66
Тазарру	67
Фарзандларимиз таърифида	68
Дўстим Зарифбойнинг кўзларидан ўқиганларим	70
Пахтавон пўписа	71
Мувашшаҳ	72
Гумон	73
Қизимиз таънаси	73
Ҳаётхонга	73
Кимса	73
Мартин Иден	75
Пабло Неруда	75
Хотира	77
Ҳолат	78
Курсдошларимга	79
Муроса	79
Журъат	80
Не нафис ҳол	81
Аҳ	83
Ҳазил	84
Дам ғанимат	85
Куй, соқий	85

Юрт. Қисмат. Шоирлар	86
Елвизак	86
Сурат	87
Қишлоқлик бир бола	87

ТҶРТИНЧИ ФАСЛА:

Фазал соғинчи	89
Мустаманд бўлса	90
Рост бўлсая!	90
Келдингми, ёр?	91
Зулф	91
Гул, эй	92
Ул Лайли	93
Маломат ҳайли биз	93
Кўнгилга ҳаж	94
Кетса-кетибдир	94
Жаннат ҳавосида	95
Қисинманг	96
Эрди матлаб	96
Лўливаш	97
Тутли ҳовли	97
Тавба	98
Пахтазорда	99
Сурхон томонларда	99
Бўлмайди ҳеч	101
Ёр ибоси	102
Орази абруларинг	103
Марсия	104

БЕШИНЧИ ФАСЛА:

Изтироб	107
Бурч	108
29 февраль	108
Икки гуп гул	109
Сабр	110

Умид қўшиғи	112
Табиат, илҳом бер	112
Қалбдаги баҳор	113
Сарғимтир изтироб	114
Куз манзараси	114
Ҳол тили	114
Кўнглим	115
Абстракт назар	115
Қисмат	116
Нафармон хаёл	116
Ҳамхонамга	117
Куз	118
Хавотир	118
Савол	118
Ғамхўрлик	119
Ўртандим	119
Дўстим — хаёл	120
Мерос	120
Сўз ва дунё	121
Дўпилар	122
Битлиқи арча	122
Вафонинг сайрон тили	122
Қизиқ	123
Дил ғаш	123
Эҳтиёт	123
Ажаб	123
Таскин	124
Умр ўтар	124
Ишонч	124
Алам	125
Дўстимнинг ҳикояси	125
Ўша, ўжар қиз	126
Ёдингдами?	127
Ҳаё, на хушдир	128
Дилёржон	128
Миллат руҳи	129
Ихтилоф	129

Узр	130
Эзгуликнинг йўли узун	131
Тенгқурларим	133
Оқшом. Тун ва ... нар шер	134

ОЛТИНЧИ ФАСЛ:

Чорёрларим	135
Тўртликлар	136

ЕТТИНЧИ ФАСЛ:

Онамнинг бўйлари	139
Онам яшаган уйлар	140
Жаннати онам (Достон)	141
Майл (Султонмурод Олим)	149

АБДУНАБИ БОЙҚЎЗИЕВ

Жудолиф дашти

Шеърлар, гостон

«Шарқ» нашриёт-матбаа
акциядорлик компанияси
Бош таҳририяти
Тошкент — 2006

Муҳаррир *Г. Зокирова*
Рассом *О. Бурхонов*
Бадий муҳаррир *Б. Бобожонов*
Техник муҳаррир *Р. Бобохонова*
Саҳифаловчи *М. Атхамова*
Мусахҳиҳлар *Ж. Тоцрова, М. Зиямухамедова*

Теришга берилди 20.12.2005. Босишга рухсат этилди 30.01.2006.
Бичими 84x108^{1/32}. «BaltikaUz» гарнитураси. Офсет босма. Шартли
босма табағи 8,40. Нашриёт-ҳисоб табағи 9,27. Адади 2000 нуска.
Буюртма № 2138. Баҳоси келишилган нарҳда.

«Шарқ» нашриёт-матбаа
акциядорлик компанияси босмахонаси,
700083,⁷ Тошкент шаҳри, Буюк Турон, 41.